

dövas

Sveriges Dövas Riksförbund

nr 3- 2009

TIDNING

Fyra

generationer

– så minns vi

Manilla

Alexandra

Simmartjej

med

medalj

i sikte

Miljonbidrag dras bort

– nya uppsägningar tvingas fram

Tidskrift för
**SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND**
Grundad 1890

Utgivning 2009

Nr	Manusstopp	Utgivning
4	fre 22 maj	to 18 juni
5	fre 7 aug	to 3 sept
6	fre 11 sept	to 8 okt
7	fre 16 okt	to 12 nov
8	fre 20 nov	to 17 dec

Prenumeration och adressändring

medlem@sdrf.se
Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03
Prenumerationspris 300 kr/år

REDAKTION

Adress

Dövas Tidning, SDR
Förmansv. 2, plan 6
117 43 Stockholm
dovas.tidning@sdrf.se

Ansvarig utgivare

Helena Fremnell Ståhl

Chefredaktör

Åsa Möller
asa.moller@sdrf.se
taltelefon/SMS: 0708 40 45 41

Reportrar

Tomas Lagergren, Örebro
tomas.lagergren@sdrf.se
3G-mobil 0735 130199

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@sdrf.se
3G-mobil 0738 333060

Frilansreportrar

Lennart Tjärnström
lennart.tjarnstrom@sdrf.se
texttelefon: 08-649 71 03
3G-mobil 0735 009769

Layout

Åsa Möller

Annonser

Bokas och lämnas till
Björn Holmberg
Box 70, 548 22 Hova
telefon 0506-351 26
fax 0506-301 67
sdrannons@sdrf.se
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till redaktionen

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Hedemora Tryck
ISSN 1402-1978

sid 4

sid 9

sid 16

sid 23

sid 16

sid 21

Innehåll

OMSLAG: ALEXANDRA POLIVANCHUK. FOTO: TOMAS LAGERGREN

4 Alexandra – en fjäril på väg mot Taipei

6 Fortsatt tolkbrist i Norge

7 Miljonbidrag i fara – nya uppsägningar hotar

8 ENKÄTEN: Inför SDRs kongress 2009

9 Teckenspråkssajt invigdes av Drottning Silvia

10 Han ska vända bilindustrin till plus

11 DUELLEN: Om Barack Obama

12 DT tar pulsen på valberedningens styrelsekandidater

16 Fyra generationer om tiden på Manilla

18 Malva – en omstridd sammanslagning

20 Sverigs Dövas Pensionärsförbund: "Vi behöver en äldreombudsman"

22 UNG: "Almedalen, here we come"

23 Deaftubiana – pärlor från Youtube

25 FÖRBUND & FÖRENING: Rapport från förbundsstyrelsen

26 Motionsregn till årets kongress

28 INSÄNDARE: "En fantastisk läsupplevelse"

30 KRÖNIKA: Viktigaste matchen utanför plan

När en dövförening dör, så dör en del av SDRs själ

Den här gången vill jag ur ett personligt perspektiv skriva om en viktig framtidsfråga, nämligen om dövföreningens plats i samhället. Hälsinglands dövas förening har betydelse för mig under min uppväxt, och jag har många roliga och fina minnen därifrån. Föreningens olika aktiviteter och kamratskap gav mig så mycket, tack vare alla osjälviska aktiva medlemmar. Det var gemensamma utflykter och årliga middagar med den norrländska specialiteten surströmming. Jag träffade alla slags döva, hörselskadade, vuxendöva, coda och hörande föräldrar till döva barn. Jag lärde mig massor genom att träffa teckenspråkiga i föreningen. Det är som en utmärkt och givande lektion i dövhistoria och sociala frågor. Det fungerar som ett informellt socialt nätverk mellan medlemmar genom utbyte av kultur och andra erfarenheter.

Lokala dövföreningar är absolut den viktigaste grunden för välfärd för teckenspråkiga döva, hörselskadade och hörande. Genom föreningen har vi en röst för våra teckenspråkiga rättigheter i samhället, och det är de tack vare de lokala föreningarnas existens som SDR* finns. Dövföreningarna är som en kunskapsbank och SDR är dövföreningarnas röst på nationell nivå. Lokala föreningar kommer med många idéer och motioner till kongressen. Jag kan inte hitta en bättre plats om jag vill söka kunskaper om teckenspråkssamhället.

Under flera år har medlemsantalet minskat. Det är allt svårare att rekrytera folk till styrelsen. Valberedningen i många lokala föreningar har problem, och till och med en stor förening som Stockholms har problem. De har jobbat hårt för att fylla de vakanta platserna i styrelsen. Detta problem som valberedningarna i dövföreningarna har är inte unikt. Det är en allmän tendens i samhället. Politiska partier, fackförbunden och intresseorganisationer har precis samma problem. De tappar många medlemmar, vilket medför minskning av resurserna i organisationen.

Idag har vi enskilda så mycket att välja på, när det gäller vår fritid och våra intressen, och vi kan verkligen tala om ett paradigmskifte på ont och gott.

Jag funderar särskilt på om datorspel blir dövföreningarnas död? Är nutidens föreningsliv ersatt av ett socialt datorspel?

Ett exempel på socialt datorspel är World of Warcraft, förkortat WoW. Mer än 11 miljoner människor i världen betalar motsvarande 100 kr i månaden för att delta. Man slåss och umgås med varandra. 100 kr per månad. Det blir 1200 kr per år.

Det finns många andra typer av sociala mötesplatser, så kallade communities, t.ex. Deafsworld och Facebook. Det finns också kommunikationsmöjligheter genom bildtelefoni och gratis videochat, skype och ooVoo. Man behöver inte ens gå ut för att träffa vänner längre, utan kan sköta sitt sociala umgänge hemifrån. Cybervärlden har skapat en ny form av socialt nätverk.

Hur ser dövföreningen ut i framtiden? Vilken roll har den? Vem ska bevaka våra teckenspråkiga rättigheter? En krigare i WoW?

Nej, en sak är säker – vi behöver ha fysiska möten även i framtiden. Jag ser olika cybercommunities som en del av teckenspråkssamhället. Dövföreningens existens är en garanti för hörselskadades, dövas och codas* rätt till teckenspråk och full delaktighet.

SDR kan göra mycket tillsammans med lokala föreningar och andra organiserade teckenspråkiga nätverk. Ett exempel är SDU*, UH*, SDR* och HRF* som jobbar tillsammans och ska göra sig hörda under Almedalsveckan i Visby i sommar. Även enskilda medlemmarna kan utträta storverk genom fantastiska insatser för medlemsvården, som annars lätt glöms bort.

Till sist vill jag ta ett citat av Henry David Thoreau: "Det är inte tiderna som förändras, det är vi."

MATS O. JONSSON

*SDR – Sveriges Dövas Riksförbund

*CODA – Children of Deaf Adults (hörande barn till döva)

*SDU – Sveriges Dövas Ungdomsförbund

*UH – Unga Hörselskadade

*HRF – Hörselskadades Riksförbund

SDR hemsida: www.sdrf.se
E-post: sdr@sdrf.se

SDR Stockholm
Adress:
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Texttel. vxl: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
Adress:
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247-641 00
Texttel. vxl: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Lars-Åke Wikström
law@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 63
3G-mobil 0735 033349

Informationschef
Helena Fremnell Ståhl
hfs@sdrf.se
Tel. 0247 64147
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Generalsekreterare
Tord Lind
tord.lind@sdrf.se
Texttelefon 08-4421480
Mobil/SMS 0738 371794

Material till Slingan
slingan@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli stödmedlem
medlem@sdrf.se

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Taltelefon 0247-140 65
Texttelefon 0247-100 24
Fax 0247-141 35

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
karl-erik.karlsson@sdrf.se
Texttelefon 08-89 44 23

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västansviks Folkhögskola
Box 300, 793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 01
Taltelefon 0247-641 00
Fax 0247-101 65
www.sdrf.se/vv

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Alexandra – en fjärr

PORTRÄTTET...

ALEXANDRA POLIVANCHUK

FAKTARUTA:

Namn: Alexandra Polivanchuk

Ålder: 19

Gör: Pluggar naturvetenskap på Risbergska skolan

Läser: Stieg Larssons Millennium-serie (Män som hatar kvinnor)

Hav eller bassäng: Hav, favoritstranden är Calella, nära Barcelona

Gör om tio år: Simmar kanske inte längre. Jobbar och har villa. Kanske familj också. "Jag vet inte, jag lever mer här och nu."

1 på väg mot Taipei

I dagarna står 19-åriga Alexandra Polivanchuk i startposition på Dövidrottsspelen i Örebro där hon är överlägsen. Men det är inte där hon ska vara allra bäst. – Mitt mål är att ta minst fem medaljer i Deaflympics i Taiwan i september, slå personligt rekord i sommar, kvala in till hörande-SM och ta medalj där samt att så småningom komma med i det hörande landslaget, berättar Alexandra.

Det kunde ha blivit en helt annan historia. Med en rysk pappa och en estnisk mamma kunde simframgångarna ha varit ryska. Eller inte alls.

Men ödet ville annat. Pappa Anatoli, en eftertraktad gymnastiktränare fick ett jobb som tränare uppe i Älvsbyn och familjen flyttade dit när Alexandra och tvillingsystern Anna (också elitsimmare och även guldfavorit i Taiwan) var två år gamla. Systrarna började på Kristinaskolan i Härnösand. De provade många olika sporter innan de fastnade för simningen. Där fanns Lisbeth Wikström, en erkänt duktig ledare som betytt mycket för deras karriär.

– Utan henne hade jag inte simmat idag, säger Alexandra.

En ledare är jätteviktig. Men hur ska en bra ledare vara?

– En ledare ska vara rättvis och behandla alla lika och kunna kommunicera bra med sin grupp. Det är viktigt. Jag har kontakt med Lisbeth än idag, vi pratar ibland. Jag vet att hon finns för mig.

Tvillingen Anna får inte heller glömmas bort.

– Utan henne hade jag varit en sämre simmare. Vi har alltid haft varandra under träningar och tävlingar.

– Hon är en bättre simmare på längre distanser medan jag är bättre på korta.

Förebilden är Anna-Karin Kammerling, som också simmat fjärilsim och tagit två världsrekord i grenen.

– Therese Alshammar är en annan förebild, hon är 32 år och fortfarande en av världens bästa.

Idag simmar Alexandra för Örebro Simallians, ÖSA. Där tillhör hon elitgruppen och de tränar tio pass i veckan. DT är med på ett RIG*-pass, som ingår i hennes skola – hon går på naturvetenskapliga programmet och Riksidrottsgymnasiet gör så att hon kan satsa på sin simning parallellt.

Dagens pass är fjärilsim. Systemen Anna gillar inte det, ryggsimmare som hon är. Alexandra och Anna gnabbas lite i bassängen. Tränaren Jenny himlar med ögonen, sen säger hon: "Systrar...". Sen börjar insimningen. Under tiden pratar DT med Jenny om hur stor deras potential är.

– Så länge de tränar på som de ska och framförallt får vara skadefria kan de bli väldigt bra. De har haft en period där de stått lite still i utvecklingen, men nu pekar det åt rätt håll igen.

Det ser lätt ut när Alexandra forsar fram i den tekniskt svåraste grenen i simning – fjärilsim. Hon är bäst i den grenen både på 50 och 100 meter. Hon har världsrekord i både grenarna, t.ex. 29.23 på 50 bröst i stor bassäng (50 m).

Elitidrott är däremot ingen promenad. Hon tillryggalägger 6000 m under en vanlig träning. Det blir flera mil i veckan. Det sliter på kroppen. Planen är att hålla på fram till hon blir 25 år:

– Sen får vi se vad som händer.

Vad vill du syssla med utanför simningen?

– Jag pratade med mamma om att bli arkitekt, men nu är jag mer sugen på att bli sjukgymnast. Det kanske inte är så kul att träffa en sjukgymnast och skriva lappar. Det kan vara skönt att teckna med en direkt, säger Alexandra Polivanchuk.

Men innan dess ska hon ta guld i Taipei. Är det tänkt. Vi hoppas på det.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

FOTNOT:

RIG – * RIKSIDROTTSGYMNASIET, består av några döva idrottstalanger i olika idrotter. De går i olika skolor och klasser men har ett lite speciellt utformat program för att kunna satsa på sin idrott fullt ut.

Dövas Tidning tar en titt på våra grannländers tolksystem. I förra numret var det Danmark. Nu går turen till Norge.

Fortsatt tolkbrist i Norge

Norge har släppt en tolkutredning. I den finns en för Sverige drömformulering: "Alla ska få tolk när de behöver det".

Det norska dövförbundet väntar på att regeringen fattar beslut om hur den framtida tolkverksamheten ska organiseras och minska tolkbristen.

Den 109 sidor tjocka tolkutredningen har lämnats in till arbets- och inkluderingsdepartementet. Målet är att alla brukare ska få tolk när de behöver det. Att ha tolk är en mänsklig rättighet och en del av yttrandefriheten, heter det i utredningen. Det norska dövförbundet, NDF, jublar.

– Yttrandefriheten fungerar för döva bara när tolktillgången är problemfri, säger Sissel Gjøn, intressepolitisk rådgivare vid NDF.

Utredningen har 25 förslag. De är bland annat: 30 nya tolkar ska anställas varje år under perioden 2009-2013. Dygnet runt-tolkning ska finnas. Reglerna för utlandsresor behöver bli klarare. I dag finns problem, till exempel vid behandlingsresor. Distanstolkningen med hjälp av teknik ska utvecklas. Enligt NDF är den inte lika utbyggd som i Sverige.

NDF vet ännu inte när regeringen tar beslut om den framtida tolkverksamheten.

– Regeringen säger att de har stor förståelse för våra behov, men hittills har det varit mest vackra ord och lite handling, säger Sissel Gjøn, som dock är hoppfull att budgeten för nästa år kanske innehåller en satsning på 30 nya tolkar.

Merparten av tolktjänsten i Norge sorterar under NAV, en arbetsmarknads- och välfärdsmyndighet. 2007 var 175 tolkar anställda i NAV. Detta år hade myndigheten avtal med 374 frilanstolkare. Alla frilansare arbetar dock inte heltid. I januari och februari i år hade de en nära tre veckor lång strejk där de begärde högre lön.

Sissel Gjøn anser att tolkbrukare har goda rättigheter i Norge, men att det inte fungerar lika bra i praktiken eftersom för få tolkar finns.

Enligt underdirektör Torill Bjørnsen vid NAV finns inga exakta mätningar på hur stor tolkbristen är. 2007 kunde mellan 11 och 13 procent av tolkbeställningarna inte utföras.

Prioriteringsordningen är ungefär densamma som i Sverige. Sjukvårdstolkning och akuta tolkuppdrag där det är fara för liv och hälsa rankas högst. Sedan kommer till exempel bröllop och begravning.

Folketrygden (som motsvarar svenska Försäkringskassan) och Arbeids- og velferdsstaten finansierar en stor del av NAV:s tolkverksamhet. Domstolar och polis betalar dock när de använder tolk, till exempel.

Ett särskilt system finns på arbetsmarknaden. Om minst 3,5 heltidsanställda tolkbrukare finns på en arbetsplats, kan en tolk anställas åt dem.

– Det systemet fungerar inte så bra. De arbetsplatser som har få döva anställda har inte samma tillgång till tolkar som där det är många döva anställda. Vi behöver både tolk på plats och bildtelefon-tolkning, säger Sissel Gjøn.

NICLAS MARTINSSON

Hallå där ...

... Jannicke Kvitvær, praktisk hos Døves Media, 20 år, bosatt i Oslo.

• Hur ofta beställer du tolk?

– Jag beställer bara tolk till möten, kurser och seminarier på dagtid.

• Hur ofta får du tolk?

– Jag får som regel tolk om jag beställer tolk i god tid. Om jag beställer bara ett par dagar innan, brukar jag inte få tolk. Men det har också hänt några gånger att jag inte fått tolk även om jag beställt i god tid.

• Hur tycker du att det norska tolksystemet fungerar?

– Det som är bra är att man får tolk när man vill ha det om man beställer i god tid. Och på sistone har antalet tolkar som blir fast anställda på arbetsplatser och vid skolor ökat. Det är bra för då får jag samma tolkar hela tiden som vet vad de tolkar när de jobbar. Det som inte är så bra är att vi har för få frilanstolkare här i Norge. Jag som privatperson brukar aldrig beställa tolk när jag vill ha tolk kvälls- eller helgtid för jag vet att det inte är så lätt att få tolk då. Samtidigt är ju det norska tolksystemet känt för att vara ett av världens bästa. Så jag ska egentligen inte klaga.

NICLAS MARTINSSON

Miljonanslag tas bort från SDR

– nya uppsägningar tvingas fram

Knappt har SDR hunnit hämta sig från den förra ekonomiska krisen, förrän det blivit dags för nästa:

Det årliga teckenspråksstödet på 2,8 miljoner dras in. Dessutom måste förbundet punga ut med 3,5 miljoner den närmaste femårsperioden för att trygga pensionspengarna.

Nu har styrelsen tvingats varsla om uppsägningar.

Efter den förra ekonomiska smällen, har SDR fått budgeten i balans i år igen med hjälp av ett digert sparpaket med bl.a. uppsägningar av flera anställda och andra kostnadsbesparingar.

Allt såg ljust ut, tills nya provningar landade på styrelsens bord:

De årliga 2,8 miljonerna, som i praktiken används till förbundets intressepolitiska arbete, ska från och med nästa år tillfalla Kulturdepartementet och fördelas vidare till SoFi*.

Dessutom innebär ett nytt centralt avtal mellan KFO* och PTK* att förbundet måste betala 3,5 miljoner för att trygga pensionsutbetalningarna. SDR har beviljats en avbetalningsplan på fem år.

Förbundet har därför tvingats varsla tio anställda om uppsägning. Varslet kan dras tillbaka om förutsättningarna ändras.

*SoFi – Institutet för språk och folkminnen

*KFO – Kooperationens Förhandlingsorganisation, en arbetsgivarorganisation för kooperativa och folkrörelseägda företag och verksamheter

*PTK – Privattjänstemannakartellen, en förhandlings- och samverkansorganisation

SDR har inlett intensiva åtgärder för att uppmärksamma berörda departement på vilka följder beslutet om att lyfta bort teckenspråkspengarna kan få för landets teckenspråkiga döva med tanke på SDRs funktion i samhället.

Socialdepartementet har uppvaktats och gett följande besked:

Hälften av de 2,8 miljonerna, dvs 1,4 miljoner, förs över till Kulturdepartementet år 2010 och resterande 1,4 miljoner år 2011.

Beslutet är preliminärt fram till dess att regeringens budget läggs fast i höst.

SDR har även bett Kulturdepartementet om ett skyndsamt möte och skriver bl.a. så här:

”SDR ser naturligtvis mycket positivt på att SoFi bevakar teckenspråkets ställning och att produktion av teckenspråkig litteratur kommer igång men det innebär att SDR:s möjligheter att främja bevarandet och utvecklandet av det svenska teckenspråket samt att stärka teckenspråkigas egenmakt så att de kan kräva sin rätt i samhället försvagas.”

DT återkommer till frågan i nästa nummer.

ÅSA MÖLLER

Se även faktaruta nedan samt sid 23

ANNONS

Till år 2020 har riksdagen som mål att de stora miljöproblemen i Sverige ska vara lösta. Arbetet kallas för "Miljömålen", och det är ett arbete som alla måste hjälpas åt för att nå.

Ta reda på vad miljömålen är och vad du kan göra för att vi tillsammans ska kunna klara av att lösa de stora miljöproblemen!

Du kan läsa mer på www.miljomal.se där det finns teckenspråksanpassat material.

www.miljomal.se

www.naturvardsverket.se

FAKTA: DETTA HAR HÄNT

- SDR har årligen fått ett anslag på 2,8 miljoner (de s.k. teckenspråkspengarna) från Socialdepartementet (B16:4 "Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder"). Fler organisationer har också fått stöd, bl.a. Synskadades Riksförbund och Föreningen Sveriges Dövblinda.
- 2008 meddelar regeringen via Statskontoret att man vill "ompröva bidragsprocessen" och analysera styrningen och uppföljningen av bidraget. SDR besöker Statskontoret och diskuterar frågan.
- I juni 2008 kommer Statskontorets rapport. För SDR:s del skulle bidraget utredas närmare. Därefter var det tyst.
- I februari i år, meddelar Socialdepartementet SDR att man planerar att flytta över bidraget till Kulturdepartementet (till SoFi och vidare till Språkrådet och Tal- och Punktskriftsbiblioteket) fr.o.m. 2010.
- I mars 2009 kommer propositionen till den nya språklagen som bl.a. jämställer det svenska teckenspråket med minoritetsspråken. Den träder i kraft den 1 juli 2009.
- I slutet av mars informerar SDR personalen om det ekonomiska läget och arbetar fram ett förslag på åtgärder med minskade fasta kostnader som förbundsstyrelsen ska ta ställning till den 17 april.
- Den 16 april uppvaktar SDR Socialdepartementet för att förklara konsekvenserna av en överflyttning av "teckenspråkspengarna" till Kulturdepartementet.
- Den 17 april klubbas beslut om varsel av förbundsstyrelsen.
- Den 21 april skriver SDR till kulturministern och ber om ett snabbt sammanträffande samt tar SDR ett flertal andra politiska kontakter.
- Den 27 april får SDR besked från Socialdepartementet att 1,4 miljoner dras bort år 2010 och resterande 1,4 miljoner år 2011.

Teckenspråkig kultur-skola får 50.000 kronor

■ Majblommeföreningen i Örebro fyller 100 år i år. I samband med firandet ges 100.000 kronor till två projekt. Ett av dem är Teckenspråkig kultur-skola i Örebro, skriver Nerikes Allehandas nätupplaga. Motiveringen är att de främjar ungdomskulturen på teckenspråk i Örebro.

Stamcells forskning närmare "bot" av dövhet

■ Nu har stamcellsforskningen kommit närmare att kunna bota dövhet. En grupp forskare vid Sheffield-universitetet i Storbritannien tog stamceller från foster och konverterade dem till celler som uppträdde som sensoriska hårceller i människans inneröra, skriver BBC News. Deras upptäckt kan komma att hjälpa dem som har förlorat hårceller på grund av bullerskador. Några av de som är födda med ärvda hörselskador kan också bli hjälpta. Något botemedel finns dock ännu inte på några års sikt, säger experter till tidskriften Stem Cell. I dag är skadorna av hårcellerna irreversibla – de går inte att reparera. Embryonala stamceller kan ändra på detta eftersom de har en unik förmåga att bli någon form av mänsklig cell, skriver BBC News.

OBS! Visste du att Teckenspråkets dag firas den 14 maj?

Kolla hos din när-maste dövförening om de har något särskilt då.

Marlee Matlin skriver ny bok

■ Den amerikanska döva skådespelerskan Marlee Matlin har släppt boken "I'll Scream Later". Den handlar om hennes stormiga förhållande med skådespelaren William Hurt. Enligt henne blev hon misshandlad av honom. Dessutom missbrukade hon droger. Hon kände sig som 19-åring ensam i New York City, skriver NY Daily News. Paret spelade tillsammans i filmen Bortom alla ord. Den ledde till att Marlee Matlin som första döva skådespelare vann en Oscar för bästa kvinnliga huvudroll 1987.

Lisbet är Sveriges första sjukvårdstolk

■ Lisbet Holm är Sveriges första sjukvårdsauktoriserade teckenspråkstolk. Hon har klarat både den skriftliga och den muntliga delen. De består av ett realiprov med 25 sjukvårdsfrågor, ett terminologiprov med 100 sjukvårdstermer som ska översättas från svenska till teckenspråk och ett muntligt prov i en vårdssituation. Hon har en gammal undersköterskeutbildning i botten och arbetar till vardags vid företaget Stockholms-tolkarna AB. Sedan tidigare är hon också av Kammarkollegiet auktoriserad teckenspråkstolk.

Marlee Matlin och William Hurt – ingen bra kombination utom på filmduken.

• Vilka tycker du är de viktigaste frågorna inför SDR:s kongress 2009?

Enkäten

Inför SDRs kongress 2009

TOMAS LAGERGREN

Dan Andersson-Lantto, 43 år, ledsagare, Skellefteå

■ – Först och främst tycker jag att medlemmar, SDR och myndigheter ska ha en öppen dialog om våra hjärtefrågor på alla nivåer när det gäller dövas livskvalitet, t.ex. utbildning, tolk, m.m. Vi måste också tänka på våra äldre döva som bor i glesbygden, speciellt i Norrland. De måste få hjälp att bryta sin isolering och få ett värdigt liv på äldreboenden i en "ren" teckenspråksmiljö. Att få en bra livskvalitet ger ju trygghet.

Emma Thelberg, 28, arbetar ideellt som webb/medieansvarig i MDF*, Sundsvall

■ – Se till att ha en fortsatt tillgänglighet för information, utbildning, arbetsliv, tolk och föreningsliv till teckenspråkiga. Jag vill att SDR ska fortsätta jobba med det. Även SDRs IT-utveckling utesluter inte oss. Viktigt att se till att ha mångfald och rekrytera ungdomar, när det har blivit färre medlemmar inom SDR /dövföreningar.

Göran Alfredsson, 45, teckenspråkslärare och producent av teckenspråksvideo, Borås:

■ – Min känsla säger att de där dagarna under kongressen kommer vara händelserika. Men åt det positiva hållet, tror jag. En viktig fråga är äldreomsorgen från servicehem till sista skedet i livet, där det ska finnas fullgod teckenspråkskunnig personal i hela Sverige, inte bara i större städer.

Annelie Sowell, 42, sexbarnsmor, Härnösand:

■ – Döva måste få samma rättigheter som hörande att få hjälp. Jag hoppas att jourhavande medmänniska ska bli möjlig över bildtelefon eller MSN så döva i hela Sverige kan få teckenspråkigt stöd, där man har förståelse för dövas situation. Många kommuner vet inte hur man möter döva. Västmanviks folkhögskola borde informera alla kommuner om sin kompetens för rehabilitering av döva vuxna och även hela familjer, som behöver stöd att komma på rätt spår igen.

Teckenspråkssajt invigd av Drottning Silvia

Sajten www.spreadthesign.com är ett internationellt översättningsverktyg för teckenspråk. Den är gratis att använda och innehåller idag över 20.000 tecken från elva länder i Europa. I mars invigdes den formellt av Drottning Silvia.

Drottningens och alla andras tal finns inspelade på Web-TV och tolkade på svenskt teckenspråk på Spread the Signs hemsida, www.spreadthesign.com. Gå in på fliken för "Press" och klicka på "Video 31 mars".

Thomas Lydell-Olsen, Tullängsskolan i Örebro.

Sajten www.spreadthesign.com har funnits som beta-version sedan årsskiftet 2006-2007. Sidan är gratis att använda och fungerar så att besökaren skriver in ett ord på sitt språk, som sedan översätts visuellt till valt språk. (Se DT 06-08). Från ingenting har detta EU-projekt utvecklats till att idag innehålla över 20.000 tecken från 11 länder i Europa.

Den 31 mars invigdes det internationella översättningsverktyget av drottning Silvia på Utrikesdepartementet i Stockholm.

Sverige pionjär

Värd för invigningen var utbildningsminister Jan Björklund i samarbete med Spread the sign från Tullängsskolan i Örebro. Inbjudna var kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth, 8 ambassadörer, flertalet utländska partners i projektet och döv- och hörselorganisationer.

Även generaldirektörerna för Specialpedagogiska skolmyndigheten, Internationella Programkontoret och Skolverket var inbjudna.

– Även om teckenspråket har en stark ställning i Sverige, så varierar det betydligt mellan EU:s olika medlemsstater. Vi har en lång väg att gå innan teckenspråket har nått en officiell ställning i hela Europa. Lanseringen av Spread the Sign bekräftar Sveriges position som en pionjär när det gäller teckenspråk och jag hoppas att vi kommer att fortsätta att föregå med gott exempel och inspirera andra länder till mer forskning inom teckenspråksområdet och ge döva och hörselskadade personer en bättre

Tomas Bäckman, skapare av Spread the Sign, förevisade sighten för Drottning Silvia.

chans att lära sig andra språk, sade utbildningsminister Jan Björklund i sitt tal.

Drottning Silvia sade bland annat:

"Alla barn har rätt till ett språk - oavsett handikapp. Jag är stolt att Sverige ses som ett föregångsland när det gäller dokumentation av teckenspråk. Men teckenspråket är inte detsamma runt om i världen. Därför är det viktigt att döva elever och studenter lär sig andra länders teckenspråk. På så sätt får de möjlighet att både kommunicera och studera utomlands."

Efter alla tal fick drottningen en förevisning av hemsidans funktioner av dess skapare Tomas Bäckman. Tolken fastnade, i början av förevisningen, bak i folkvimlet men drottningen och Tomas körde igång ändå och kommunikationen gick fint. Spread the Sign lyckades få fantastisk publicitet i och med invigningen. Bl.a. var de med i SVT's morgonsoffa i Godmorgon Sverige.

TEXT: THOMAS LYDELL-OLSEN. FOTO: MIKAEL SUNDBERG

Hälften av eleverna hade fullständiga betyg

■ 45 procent av de 64 avgångseleverna vid landets fem specialskolor för döva och hörselskadade hade fullständiga betyg 2008. Det är en ökning med 21 procentenheter jämfört med 2006, enligt årsredovisningen från Specialpedagogiska skolmyndigheten. Elever från Eke-, Hällsbo- och Åsbackaskolan ingår dock inte i redovisningen. Flest elever har minst godkänt i teckenspråk. Sedan kommer svenska och matematik. Jämförelsen med tidigare år är inte helt rättvisande enligt myndigheten då antalet elever är så litet att stora variationer i resultat kan finnas mellan olika årsgrupper.

Östervångsskolan vill flytta

■ En av landets specialskolor för döva och hörselskadade, Östervångsskolan i Lund, önskar kunna flytta från sin byggnad som år 2011 fyller 140, skriver Sydsvenskan. De orsaker som uppgetts är att skolan är för omodern, för stor och inte ändamålsenlig för dagens undervisning. Huset är kulturmärkt, vilket innebär att inga ändringar får göras. Den hörseltekniska utrustningen fungerar inte bra. Att hålla ljudet isolerat på en och samma våning är svårt. Den visuella miljön är inte heller tillfredsställande. Ett annat skäl som angivits är att hyran är för hög – 6,8 miljoner kronor per år. Skolan har bara 60 elever. Skolans rektor, Signild Salander, säger till Sydsvenskan att hon drömmer om ett enplansskolhus. Rimlig tidsplan för flytten tror hon är år 2012.

FEM FRÅGOR...

...till Benny Persson, bilbyggare på Saab i Trollhättan

Första gången DT nådde Benny Persson på bildtelefon stod han i kölvattnet av finanskrisen och marken kändes såphal. Efter 25 år på Saab var han permitterad. Det var tal om att 650 skulle gå av 4000 på Saab i Trollhättan, där Benny jobbar. Slutligen fick 700 gå, varav ungefär 260 tillhörde Bennys avdelning – monteringen. Han berättade om sina tankar kring krisen och om vad han tror om sin egen framtid. Och han tycker att Maud Olofsson och regeringen borde ha tagit mer hänsyn till Saab som svensk exportvara.

Han ska vända bilindustrin till plus

När DT kommer i kontakt med Benny ännu en gång har han just fått veta att han är en av dem som får stanna. Han är glad, men samtidigt snurrar tankarna fortfarande kring vad som händer om han blir av med jobbet.

– Om jag får gå, så ja, det blir tufft att få ett annat jobb i Trollhättan. Jag måste förmodligen omskola mig, för ingen vill ha en gammal gubbe från Saab. Det kanske vore roligt att jobba med äldreomsorg, att hjälpa äldre döva, säger Benny.

1 Vad innebär det här slaget för Trollhättan som stad?

– Det gör allting tuffare. Skola och vård drabbas i och med att skatteintäkterna minskas när folk blir arbetslösa. Det blir sämre, helt klart.

2 Hur har fackets information och stöd varit?

– Det har varit bra. Informationen har inte varit dålig alls. Tydlig och så.

3 Efter 25 år inom ett företag som varit illa ute förut, är denna kris den värsta?

– Nja... Den 1993 var värre. Då fick 2000 gå och det var mer oväntat än idag. Det var bråk om platserna som var kvar minns jag. Idag är det mer lugnt även om stämningen är dämpad (det är samma dag som de uppsagda får gå, som DT pratar med Benny). Det är trots allt många arbetskamrater som går nu. Men denna gång var vi mer beredda, även om det var värre än vi trott.

Angående uppköpare... Det har varit jättetyst, inga rykten alls om vem som vill köpa. Jag har bara hört att det finns köpare, men vilka de är har det varit fantastiskt tyst om.

Jag hoppas att någon köper upp Saab, för det är en bra produkt. Jag tror på våra framtida modeller som kommer ut på marknaden den närmaste tiden.

Något som skapat irritation bland anställda är att det varit osäkert länge vem som ska gå eller inte och det faktum att Saab har tio miljarder i skulder – det är konstigt att General Motors låtit satsa på Saab så länge för att sen bara släppa Saab. Maud Olofsson skulle ha stött Saab mer och pratat mer med GM, anser Benny, som tycker att regeringen kunde ha skjutit till lite pengar i Saab.

4 Om inte, vad innebär det för Sverige?

– Smällen blir hård. Det finns många underlevantörer som kommer att åka med i fallet. Hela Västra Götaland kommer att drabbas och hela landet också.

5 Hur ser du på din egen framtid nu, när du blir kvar på Saab?

– Hm... (Benny funderar ett slag) Ja, jag tar en dag i taget nu, inget är klart ännu. Men jag tror på Saab. Bilarna vi har är för bra för att försvinna. Får vi en bra köpare tror jag att konsumenterna återfår förtroendet för Saab, avslutar Benny Persson, en av dem som ska vända bilindustrin till plus igen. Ingen lätt uppgift.

TOMAS LAGERGREN

Den första Saab-modellen, Saab-92, som kom 1949.

DUELLEN: Om Barack Obama

Det senaste amerikanska presidentvalet engagerade människor långt utanför USA. Demokraten Barack Obama blev landets förste svarte president. DT har träffat två studenter vid Gallaudet University i USA: Leah Katz-Hernandez, demokrat och Michael Halischak, republikan. Här möts de båda i en duell.

DEMOKRAT

Leah Katz-Hernandez är 21 år gammal, har varit demokrat sedan hon var liten, studerar statsvetenskap vid Gallaudet och ska i sommar göra praktik i representanthuset i Washington DC.

- Vad tycker du om att Obama vann?

Leah: Lyckan var total. För mig var det som att solen gick upp. Obama innebär möjligheter. Vinsten är av stort symbolvärde. Förr i tiden förbjöds ju svarta att rösta. Om McCain hade vunnit, skulle han ha fortsatt att försämma USA:s rykte i världen.

Michael: Besvikelsen var stor. Obama är för ung och inte tillräckligt kvalificerad. Dessutom är han för liberal, till exempel i frågan om homoäktenskap. McCain är mer erfaren och har bättre politiska kontakter från sin långa tid i senaten.

- Vad tror du att Obama betyder för döva?

Leah: Han fick ju uppleva hur det var att vara den enda svarta bland vita. Det är likadant för oss döva – vi får ibland vara ensamma döva bland hörande. Nu har Obama visat att det inte spelar någon roll vem man är om man vill komma långt. Det gäller att jobba hårt.

Michael: Positivt, tror jag. Republikanerna är ofta sämre på att bry sig om mindre grupper som döva. Obama är ju svart själv och tillhör en minoritet. Det gör att döva identifierar sig med honom. Samtidigt måste vi också komma ihåg att lagen mot diskriminering av funktionshindrade, ADA, stiftades 1990 när George Bush senior var president.

- Obama använde ofta ett visst ord i valkampanjen: Change, förändring. Vad betyder det, egentligen?

Leah: För mig är det att Obama, till skillnad från Bush, är en lyssnande politiker. Det är där den stora skillnaden ligger. Ett exempel är att Obama beslöt att stänga fångsläget vid den hårt kritiserade Guantánamobasen i Kuba. Jag tror tyvärr att det blir svårt för Obama att åstadkomma förändringar. Republikanerna röstar ofta ner lagförslagen i kongressen.

Michael: Utifrån min synvinkel är det att Obama vill ändra på Bushadministrationen. Jag tror att han bara lyckas åstadkomma vissa förändringar. Han främjar miljön genom att fler vindsnurror och bensinsnåla bilar tas fram, vilket jag gillar. Annars gör han ju nästan samma sak som Bush: Han skickar soldater till Afghanistan. Skillnaden är att människor inte blir lika upprörda när det är Obama som gör det.

- Hur tror du att Obama kommer att påverka dig personligen?

Leah: Obama ger mig motivation och inspiration. Jag vill få fler döva att bli politiskt aktiva. Ju fler vi blir, desto bättre blir dövas liv inte bara i USA utan också i resten av världen.

Michael: Inte så mycket. Jag är oroad över USA:s framtid. Jag hoppas att jobben och fabrikerna blir kvar här och inte flyttas till låglöneländer. Finanskrisen visar ju tydligt att världen behöver USA.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

REPUBLICAN

Michael Halischak är 34 år gammal, var först demokrat, blev allt mer republikan i samband med att han i 20-årsåldern blev kristen och studerar lingvistik vid Gallaudet.

3 frågor...

... till kandidaterna som valberedningen fört fram i sitt slutliga förslag till förbundsstyrelsen för mandatperioden 2009-2013

TEXT: TOMAS LAGERGREN

Ragnar Veer, 51, intressepolitisk ombudsman på SDR, Stockholm, ordförande:

Britt Karmgård, 50, egen företagare, Stockholm, vice ordförande:

Lena Johansmide, 38, adjunkt, Stockholm:

Joakim Hagelin-Adeby, 29, Allt-i-allo på Nobisgruppen, Stockholm:

1 Varför vill du ställa upp?

1. Flera föreningar har bitt mig att kandidera till förbundsordförande. Jag är intresserad av samhällsfrågor och med den kunskap jag har ser jag en spännande utmaning i att leda förbundet mot nya mål.

1. SDR och dess föreningar är viktiga för oss döva och förenings- och styrelsearbete intresserar mig. Kan man bidra med något ska man ta möjligheten, det handlar om solidariskt ansvar. Det är vi själva som vet bäst vad vi behöver och vill. Genom SDR kan man bedriva det inrepolitiska arbetet och göra oss synliga i samhället.

1. Jag tror jag har något att bidra till SDR.

1. Jag har alltid varit intresserad av föreningsliv, intressepolitiska frågor och vill gärna bidra med min erfarenhet från olika styrelser bl.a. SDU, SDUR, SDF och Västansviks folkhögskola. Jag vill vara med och påverka olika områden som SDR arbetar med.

2 Vad är din hjärtefråga?

2. Teckenspråk i grunden, samhällets otillräckliga utbud av omsorg, vård och skola på teckenspråk, den nya språklagen. Rätten till tolk och utbildning av god kvalitet och hur SDR kan förmedla information till medlemmarna.

2. Det är social service samt hälsa. Sverige har halkat efter vad gäller service och vård till döva. Om jag får ange en hjärtefråga till så är det döva barns rätt till teckenspråk.

2. Utbildningsfrågor, tolkfrågor (spec. tolkutbildningen), och svenskt teckenspråk.

2. Viktigast är att tillgängligheten för döva, hörselskadade och personer med CI ska bli bättre. Jag brinner lite extra för bra TV-program på teckenspråk och kultur. Plus organisationsfrågor dvs. jag vill göra ett antal förändringar som gör SDR till ett bra och ännu starkare förbund!

3 Vad tycker du att SDR ska prioritera den närmaste mandatperioden, 2009-2013?

3. Rätten till tolk. Sociala frågor bl.a. äldreomsorg, forskning inom teckenspråk, sociologi och teknik samt utveckling av behandlingsformer inom olika vårdområden på teckenspråk. SDR bör också titta på utveckling inom tillgänglighet, utbildning, kultur och sociala frågor på internationell nivå och göra en satsning på en positiv medlemsutveckling.

3. Förutom att få ordning på SDR:s nuvarande ekonomiska situation vill jag givetvis satsa på mina hjärtefrågor men jag kan inte specificera prioriteringar förrän jag fått tillräcklig insyn i SDR:s inre angelägenheter och därmed fått helhetsbilden.

3 Svenskt teckenspråk
Utbildningsfrågor
Tolkfrågor

3. SDR ska först och främst prioritera ekonomin. Med en ordentlig och bra ekonomi kan förbundet göra mer på andra områden.

Mats Jonsson, 50, universitetslärare, Stockholm:

1. Jag vill ha ett jämställt samhälle på våra teckenspråkiga villkor genom kommunikation med medlemmar, förändringar i samhället och skapa nya positiva möjligheter för alla teckenspråkiga. Får vi inte kommunicera på teckenspråk jämställt på lika villkor, kan vi inte heller leva jämställt.

2. Få fler att inse att vi får våra mänskliga rättigheter tillgodosedda genom det svenska teckenspråket. Det innebär att alla teckenspråkiga från skolbarn till pensionärer har rätt till en fullgod teckenspråkig miljö.

3. Bygga ut och stärka teckenspråkiga organiserade nätverk mellan olika teckenspråkiga grupper i alla åldrar. Teckenspråkets ställning bör stärkas ytterligare, liksom våra rättigheter till arbete, kultur, socialt liv, utbildning. Med hjälp av SHIA och dövföreningar ställa upp för fattiga döva bröder och systrar i tredje världen, som vi inte får glömma bort.

Åsa Henningsson, 42, projektledare, Öjebyn:

1. Jag ställer upp eftersom jag vill driva nedanstående frågor.

2. Dövföreningarnas framtida arbete och sociala frågor.

3. Söka andra ekonomiska lösningar som säkerställer, åtminstone för en god tid framöver, SDR som intressepolitisk organisation. En annan prioritering är att öka medlemsantalet vilket innebär att SDR behöver bli mer attraktivt.

Erik Ola Lundström, 35, arbetssökande, Stockholm:

1. Jag vill utveckla och effektivisera det intressepolitiska arbetet genom förnyelse av arbetssätt. Jag vill ha mer och bättre kontakt med dövföreningarna eftersom de är grunden till SDRs framtid.

2. Jag har många hjärtefrågor, men främst teckenspråkig tillgänglighet och arbetsmarknadsfrågor.

3. Vi måste skaffa ekonomiska medel för att kunna utveckla SDR. Bli mer informativa med hjälp av bl a Dövas Tidning om det intressepolitiska arbetet. Medlemskapet tål nog att diskuteras, att skapa utrymme för alla som berörs av svenskt teckenspråk, och hur SDR ska använda den nya språkningen i praktiken.

Maria Sundholm, 36, mammaledig, Örebro:

1. Min vision är att SDR blir en fascinerande organisation för dövföreningar, medlemmar och gräsrotter. Därifrån kommer styrkan, och jag har en bra relation till alla teckenspråkiga brukare. Utan gräsrotterna, utan medlemmar och föreningar är SDR inget.

2. Mina hjärtefrågor är bemötande, attityder, fördomar och människovärde med tyngdpunkt på människor med funktionshinder. I ett demokratiskt samhälle har alla rätt till delaktighet och jämlika levnadsvillkor. Det förutsätter aktiva samhällsmedborgare efter egna förutsättningar och utan hinder.

3. Fler insatser för att medvetandegöra teckenspråket. Teckenspråkiga döva ska bli mer delaktiga genom insatser från SDR och dövföreningarna. Fler medvetna teckenspråkiga döva personer som vågar agera på den politiska arenan.

Anna-Lena Hagnell-Olehn, 43 år, blivande socionom, äldrevägledare för döva och dövblinda i Skåne, Skurup:

1. Jag är intresserad av dövas rättigheter och sociala frågor såsom äldre-, invandrar-, föräldra-, kvinno-, missbruks- och psykiska området. Det finns brister i samhällsservicen och brist på kunskap om döva och teckenspråk och det behövs fler teckenspråkiga psykologer, psykoterapeuter och socionomer. Jag kan bistå med mina kunskaper eftersom jag är yrkesverksam inom det sociala området.

2. Det sociala området är min hjärtefråga. Att alla ska få samma möjligheter i samhället.

3. Tillgänglighet 2010 är mycket viktigt. Vi har andra förutsättningar idag genom teknik. Påverka så att döva får full delaktighet. SDR ska också arbeta för fler kvalitetstolkare och att döva har rätt att få tolkar oavsett vad det gäller. Teckenspråkskampanjen, teckenspråket ska synas mer och dess ställning ska stärkas. SDR måste ut med information om teckenspråket och döva barns rätt till teckenspråk, dövidentitet och döva förebilder. Dövskolorna ska fokusera på teckenspråksmiljö och med vuxna döva som förebilder.

SDRs kongress 2005:

Så gick det med de bifallna motionerna

DT har tagit del av SDRs rapport om de bifallna motionerna från förra kongressen, år 2005. Det visar sig att de flesta har blivit genomförda, trots förbundets ekonomiska läge och minskad personalstyrka. Här kan du se resultatet för några av motionerna.

MOTION 7 Motioner på teckenspråk

Alla motioner ska vara översatta till teckenspråk.

Åtgärd: Verkställd. Inför 2009 års kongress finns alla motioner och svar både i skrift och i teckenspråkig version.

MOTION 8-11 Om döva asylsökande

Motionärerna kräver att SDR ska verka för ett bättre omhändertagande av döva asylsökande och döva invandrare med uppehållstillstånd.

Åtgärd: SDR har bland annat uppvaktat regeringens migrationsminister Tobias Billström samt haft en utbildningsdag för flyktingshandläggare och chefer från Migrationsverket.

SDR har fått beviljat ett treårigt EU-projekt (med start i maj i år) i samverkan med Migrationsverket och Västanviks folkhögskola att förlägga och samordna en verksamhet för döva nyanlända invandrare som fått uppehållstillstånd.

MOTION NR 12 Teckenspråk som modernt språk för hörande

Åtgärd: SDR har frågat utbildningsminister Jan Björklund om varför teckenspråk inte ses som ett modernt språk och per automatik inte ger meritpoäng inför antagning till högskolan. Utbildningsdepartementet har svarat SDR att man inte tänker ändra nuvarande bestämmelser. SDR har fortsatt sitt påverkansarbete och hoppas också att den nya språklagen ska påverka frågan.

MOTION 15 Översatt värdefull information till teckenspråk

Åtgärd: På gång. SDR har arbetat med frågan men mycket återstår. Arbetet har dock lett till att alltför offentliga hemsidor finns tillgängliga på svenskt teckenspråk. SDR fortsätter arbeta för att teckenspråk automatiskt ska finnas i offentliga sammanhang.

MOTION 16 Försäkringskassans information

Försäkringskassans information till döva är bristfällig och bör förbättras anser motionären

Åtgärd: På gång. SDR har arbetat med frågan och drivit den i Försäkringskassans handikappråd med stöd av HSO*. En nationell bildtelefonsamordning var på tapeten. Tyvärr omorganiserades Försäkringskassan och inget kunde genomföras under 2008. SDR och handikapprörelsen i övrigt ser allvarligt på detta. Men arbetet fortskrider och man hoppas snart kunna nå de mål man satt för teckenspråkiga dövas rätt att få information på teckenspråk där.

MOTION 21 Digital TV

Digital TV – motionären anser att SDR måste bevaka utvecklingen av textade program i TV.

Åtgärd: På gång. SDR ser fördelar och möjligheter med det digitala nätet och arbetar aktivt med frågan. Bland annat har man framfört synpunkter i översynen av Radio- och TV lagen (Dir 2007:133) Radio och TV i allmänhetens tjänst (Dir 2007:71) och påpekat följande i SVT Teckenspråks anslagsvillkor: Att alla svenska program ska textas oavsett tid på dygnet, att utöka antalet förstagångssändningar på teckenspråk och att SVT Teckenspråk ska ha en egen enhet inom SVT.

MOTION 25 Juridiskt stöd

Motionären anser att det är en stor brist på juridiskt stöd och rådgivning till teckenspråkiga.

Åtgärd: Inte verkställd. SDR instämmer med motionären och anser att bemötandet hos myndigheter inte är det bästa. SDR har tyvärr inte kunnat uppnå målet med att döva ska få särskild tillgång till juridiskt stöd och rådgivning på teckenspråk dels för att det är brist på personer som har den kompetensen. Sen har vi inte kunnat lösa den ekonomiska frågan för en sådan tjänst. SDR arbetar vidare med frågan.

TEXT: TOMAS LAGERGREN

*HSO– Handikapporganisationernas Samarbetsorgan

ANNONS

ID-dagarna 7–9 oktober 2009

Factory Nacka Strand, Stockholm

Mässa med användarvänlig dator- och informationsteknik för människor med olika funktionsnedsättningar.

I utställningen visar företag och organisationer upp de senaste produkterna, anpassningarna och programvarorna inom området IT-baserade hjälpmedel.

I seminarierna presenteras nya forskningsrön och aktuella resultat från metod- och utvecklingsprojekt.

www.hi.se/iddagarna

På www.hi.se/iddagarna finns det fullständiga programmet fr.o.m. 18 maj. En tryckt broschyr kan kostnadsfritt beställas via e-post, lisa.holstbillme@hi.se, märkt "Broschyr 2009".

Språklagen antas i maj

■ Den 18 maj är det riksdagsdebatt om språklagen där teckenspråket får en ställning motsvarande minoritetsspråken. Den 20 maj tas beslut.

Sveriges Dövblinda lämnar HSO

■ Förbundet Sveriges Dövblinda har begärt utträde ur HSO (Handikapporganisationernas Samarbetsorganisation).

Marschen för tillgänglighet

■ Lördagen den 13 juni 2009 sker Marschen för tillgänglighet för sjunde året i rad på en mängd olika orter i landet! Mer information finns att få på www.marschen.se.

Teckning: Malin Axén.

Teckning: Emma Granqvist.

Teckning: Paulina Lindberg.

Teckning: Xuejia Zacsco.

Vägen till Manilla – en 200-årig historia

FOTO: URBAN JÖREN

Ur Tyst Teaters "Pär Aron Borgs fantastiska äventyr". Fr.v. Jianu Iancu, Gunilla Vestin Wallin, Alexei Svetlov och Joakim Hagelin Adeby.

Att Manillaskolan och därmed den svenska dövundervisningen, fyller 200 år i år har redan uppmärksammats på flera sätt. Inte minst av Tyst Teaters uppsättning av Pär Aron Borgs fantastiska äventyr. Jubiléet firas på olika sätt hela året ut.

Den makalösa resa som tog sin början för 200 år sedan med Pär Aron Borg och hans intresse och engagemang för blinda och dövas rättigheter har gett utdelning många gånger om.

Undervisning på lika villkor för alla har länge varit en självklarhet i det moderna Sverige.

Eller? Dövas Tidning samlade ihop fyra generationer döva elever, och bestämde träff på Manillaskolan, Pär

Aron Borgs symbolladdade utbildningstempel på Djurgården i Stockholm.

Det blev ett samtal om oralismens vända, men också om glädje och samhörighet. Alla uppskattar sin tid på skolan, men frågetecknen reser sig vid talet om framtidens dövundervisning och Malva-projektet.

Läs vidare på mittuppslaget och sid 18.

Mycket nöje! DT:s red.

Hallå där ...

... Robert Ekstrand, Manillaskolans rektor

• Hur känns det att leda en skola som fyller 200 år?

Det är förstås en ära och väldigt roligt under jubileums-året. Att skolan är 200 år gammal märks inte i den dagliga verksamheten. Vi arbetar med att finnas i den tid som är nu och att möta de behov som eleverna har i dag.

• Vilken är den viktigaste skolfrågan för döva och hörselskadade i dag, tycker du?

Den viktigaste frågan för hörselskadade och döva elever generellt är att få undervisning och delaktighet utifrån det enskilda behovet gällande teckenspråk och en visuell miljö,

tal, akustik och teknik, samt att lärarna är engagerade och kompetenta att undervisa eleverna.

• Hur tror du att framtidens undervisning kommer att bedrivas - säg om 50 år?

Jag tror att skolan kommer att fortsätta att vara viktig för social gemenskap och kunskapsutveckling. Lärandet kommer att till viss del ske på distans via tekniska lösningar. Elevers möjligheter till resande och pendling kommer att vara begränsade på grund av miljö- och kostnadsskäl. Skolor med särskild kompetens för hörselskadade och döva elever kommer att finnas.

Barbro Hagelin-Adeby beskriver sitt 70-tal på skolan.

Inga-Britta Axberg tecknar "oralism".

Albert Boklund och Christer Borg lyssnar.

Fyra generationer om tiden på Manilla

Inga-Britta Axberg berättar om hur rädd hon blev för skolvårdarinnan.

Fyra generationer Manillaelever har samlats för en återblick. Den äldsta är 78 år gammal och den yngsta 17. Skillnaderna mellan deras erfarenheter av skolan är stora.

Inga-Britta Axberg tittar sig omkring i den långa hallen på entréväningen. Färgglada trämotiv står fästa på ena väggen. När hon började 1939, samma år som andra världskriget bröt ut, var foajén inte lika inbjudande.

– Jag trodde att det var ett sjukhus första gången jag kom hit, säger Inga-Britta Axberg.

Minnet från skolstarten var en gråklädd vårdarinna med vit krage. Det fick Inga-Britta Axberg att rusa till sin döva storasyster Karin, som också var elev där. Hon sade till henne att hon hade blivit lurad dit; stället kunde ju inte vara en skola.

Eftersom systrarna bodde i Uppsala, fick de övernatta i skolan söndag till lördag. Sängarna i sovsalarna var arrangerade på ett sätt som enligt Inga-Britta Axberg påminde om militärens. I varje rum fanns 16 britsar, 8 på var sida.

– Miljön här var inte trevlig, säger hon, medan hon går till östra flygeln i den E-formade byggnaden.

Där möter hon de tre yngre generationerna: Barbro Hagelin-Adeby, Christer Borg och Albert Boklund, som nu går i tionde klass. De sätter sig vid förskole- och förstaklasselevernaskolbänkar. På borden finns alfabetet skrivet. Det får 50-talisten Barbro Hagelin-Adeby att utbrista:

– Det här är fusk. Jag fick komma ihåg hela alfabetet och uttala varje bokstav rätt.

På hennes tid var undervisningsmetoden oralism. En spegel ställdes fram för att hon skulle lära sig de rätta läpprörelserna. På spegeltavlan blev det spottskvätt här och där.

Christer – en pionjär

En pionjär finns i generationsgruppen: Christer Borg. Han började på Manilla 1981 – samma år som den

svenska riksdagen erkände teckenspråket som dövas första språk.

– Mina lärare tecknade inte riktigt flytande då. I högstadiet var det desto bättre, säger han och ler åt minnet då en lärares tecken för boll påminde om tecknet för uppmuntran.

Albert Boklunds lärare är däremot duktiga på teckenspråk. För honom är talträningen frivillig. För de tre andra var den däremot obligatorisk. Albert Boklund slutade med den när han gick i sjuan.

– Min hörande storebror förstod inte när jag försökte prata med honom, säger han.

När han har lektion, får han sitta lite hur han vill och luta huvudet i handen. Det fick inte Inga-Britta Axberg och hennes klasskamrater. På den tiden måste eleverna sitta stilla och rakryggade vid sina skolbänkar i klassrummet.

Ett av många minnen hon har från skolan är när flygplan kom farande över skolan under andra världskriget. Då fick eleverna sitta i skyddsrummet. Livsmedelsbristen var stor i landet under kriget och ransoneringskort delades ut.

– Maten var undermålig, vi fick ofta korvkaka, till exempel, berättar Inga-Britta.

Teckenspråk bara på rasterna

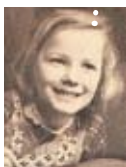
Alla uppskattar sin tid på Manillaskolan.

– Jag fick utveckla mitt teckenspråk här, men då bara på rasterna och av en teckenspråklärare, säger Barbro Hagelin-Adeby, som först gick i en hörselklass och sedan på Manilla.

INGA-BRITTA AXBERG

Ålder: 78
Gör: pensionär
Gick på Manilla:
1939-1947

Pennan var: bläck, krita och kulspets
Skrivmaskin i skolan: nej
Dator: nej
TV: nej
Smartboard: nej
Internet: nej
Mobiltelefon: nej
Miniräknare: nej
Släktingar som gått på Manilla:
storasyster, make, svåger, dotter, tre barnbarn

BARERO HAGELIN-ADEBY

Ålder: 53
Gör: ledsagare och dövblindtolk
Gick på Manilla:
1970-1973

Pennan var: blyerts
Skrivmaskin i skolan: ja
Dator: nej
TV: nej, bara filmduk
Smartboard: nej
Internet: nej
Mobiltelefon: nej
Miniräknare: nej
Släktingar som gått på Manilla:
son

ALBERT BOKLUND

Ålder: 17
Gör: elev
Gick på Manilla:
1998-fortfarande

Pennan var: blyerts
Skrivmaskin i skolan: nej
Dator: ja
TV: ja
Smartboard: ja
Internet: ja
Mobiltelefon: ja
Miniräknare: ja
Släktingar som gått på Manilla:
mormors mor, mormor och mamma

CHRISTER BORG

Ålder: 35
Gör: lärare på Nya broskolan
Gick på Manilla:
1981-1991

Pennan var: blyerts
Skrivmaskin i skolan: minns inte
Dator: ja, stora sådana
TV: ja
Smartboard: nej
Internet: nej
Mobiltelefon: nej
Miniräknare: ja
Släktingar som gått på Manilla:
inga

► Christer Borg tror inte att skolan finns kvar om 200 år på grund av Malva-projektet. Planen är att Alvik- och Manillaskolan slås ihop. Det kan innebära att den sistnämnda inte längre finns kvar på Djurgården.

– Det är synd om 200-årshistorien går i graven.

Samtidigt förstår jag att behoven är annorlunda då majoriteten av döva barn som föds i dag får cochlea implantat. Jag önskar att det fanns en bättre lösning än Malva-projektet och att Manillaskolan finns kvar i minst tvåhundra år till.

TEXT: NICLAS MARTINSSON. FOTO: TOMAS LAGERGREN

Malva

– en omstridd sammanslagning

Malva är namnet på den föreslagna sammanslagningen av Alviksskolan för hörselskadade och Manillaskolan för döva. Den 28 maj tas ett beslut om två enheter ska bli en eller inte. Samordnare Gunilla Vigert anser att Malva ligger rätt i tiden.

Elevsammansättningen ser annorlunda ut i dag. Nu har de allra flesta yngre döva cochleaimplantat (CI). Alviksskolan och Manillaskolan tar båda emot elever med CI. Det gör att de överlappar varandra. Därför planeras Malva.

– Vi kan inte blunda för verkligheten utan vi måste agera, säger Gunilla Vigert, som är Alviksskolans Malvasamordnare.

Den 28 maj har styrgruppen, i vilken de båda skolornas rektorer, utbildningsförvaltningen i Stockholms stad och Specialpedagogiska skolmyndigheten deltar, möte. Då ska ett beslut tas om Malva ska bli verklighet eller inte. Om det blir ett ja, byggs en helt ny skola för döva, hörande och hörselskadade. Den ska helst ligga centralt och lätt nås med allmänna kommunikationer eller taxi.

Öppen för hörande

Skälet till att hörande också ska gå i Malva eller i en skola bredvid Malva, är att Alviksskolan i dag är öppen även för hörande. Om hörande skulle uteslutas, hade utbildningsförvaltningen, som är huvudman för Alviksskolan, troligen inte berett plats för ett nytt skolbygge, enligt Gunilla Vigert. Inte bara det, många föräldrar vill också att deras döva eller hörselskadade barn ges möjlighet att umgås med andra hörande barn och utveckla sitt talspråk.

– Vi får inte glömma att hörande elever i sin tur kan bli intresserade av teckenspråk, vilket ju är positivt, säger Gunilla Vigert.

I de lägre hörselklasserna vid Alvik finns ett stort antal barn med CI. De fungerar enligt Gunilla Vigert som hörselskadade. Skolan har jobbat medvetet med att lyfta teckenspråket. Elever har teckenspråk som ett obligatoriskt ämne. Så ska det också vara i Malva.

– Både hörselskadade och döva med CI har nytta av tvåspråkigheten. De får välja vilket språk som fungerar bäst beroende på situation, säger Gunilla Vigert.

• Vad säger du till dem som är oroliga för att döva barn utan CI, som blir allt mer en minoritet, för-

svinner i mängden i Malva?

– Jag vill fråga tillbaka: Vad händer om vi inte gör något? I Malva får de träffa många andra barn samtidigt som de får undervisning på sitt första språk, säger Gunilla Vigert.

I Malva ska undervisningen vara flexibel. Ibland kan den vara på talad svenska, ibland på teckenspråk. Eller nästan bara tal eller teckenspråk. Det beror på vilka behov en elev har.

Gunilla Vigert tror att Malva blir attraktivt för de föräldrar till döva med CI eller hörselskadade som står och väljer mellan skola i hemkommunen och Malva.

– I Malva kan elever få goda kunskaper och vara fullt delaktiga samtidigt som de förbereds för livet som stolta hörselskadade eller döva individer, säger Gunilla Vigert.

Måste titta framåt

De flesta i personalen är enligt henne positiva till Malva. Om styrgruppen säger ja den 28 maj, är planen att börja med att Manilla tar emot yngre elever och Alvik äldre tills det nya skolbygget står färdigt.

• Vad tycker du om att Manillaskolan som firar 200 år kanske inte längre finns kvar på Djurgården?

– Jag förstår att för många gör det ont. Samtidigt ligger skolan avsidet. Vi måste titta framåt och bygga en centralt placerad skola med bra miljö, inte minst akustisk, för alla.

SPSM:s generaldirektör, Greger Bååth, är positiv till Malva, i enlighet med de förslag som presenterats. Enligt honom kommer Malva att ha betydelse för de övriga specialskolorna för döva och hörselskadade och påverka den framtida utformningen av den svenska specialskolan.

TEXT: NICLAS MARTINSSON. FOTO: TOMAS LAGERGREN OCH NICLAS MARTINSSON

Gunilla Vigert, Malva-samordnare på Alviksskolan.

FAKTA

Alviksskolan har 765 elever, varav 137 i hörselklasserna. Den ligger i Alvik med många allmänna kommunikationer. Till innerstaden tar det minst fyra minuter med t-bana.

Manillaskolan har 144 elever och ligger på Djurgården. Den nås med buss. Resan från T-centralen tar drygt 20 minuter.

Originaltexter

Nu kan du beställa originaltexter inspelade på teckenspråk.

Här finns texter som passar olika åldrar och olika syften. Texterna är tänkta att ge eleverna språklig input och stimulera dem till att utveckla sin egen förmåga att uttrycka sig, både när det gäller teckenspråk och svenska. Samtidigt får de lära sig att anpassa sitt språk efter ämne, situation och mottagare. Svenskt tal finns.

Best. nr 10075, Egna upplevelser, dvd

Best. nr 10736, Realia, dvd

Best. nr 10737, Sport, dvd

Best. nr 10738, Berättelser, dvd

Best. nr 10739, Fakta, dvd

Ordertel. 020-23 23 00
order@spsm.se

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

www.spsm.se

SDRs kongress den 11-14 juni i Leksand

2009 ÅRS KONGRESS äger rum på Ejendals Arena i Leksand. Kongressen inleds torsdagen den 11 juni och avslutas lördagen den 13 juni. På söndagen hålls Västanviks stämma på Västanviks Folkhögskola.

Några hålltider:

Torsdag kl 13.00 Kongressen inleds

Lördag kl 13.00 Styrelseval

Lördag kl 15.30 Kongressen avslutas

Lördag kl 16.00 Kruthceremoni och medaljutdelning

Söndag kl 9.00 Västanviks stämma startar

Söndag kl 11.45 Lunch på Västanvik

Kost och logi för ombud

Ombud och gäster bor på Västanvik, där man äter frukost och middag alla dagar och lunchen på söndagen. Övriga luncher serveras på Ejendals Arena.

Anmäl besökare till kongressen

SDRs medlemmar och övriga är välkomna till Ejendals Arena. V g anmäl att ni kommer till ingela.jacobsson@sdr.org **senast den 27 maj**. Vi behöver veta hur många extra besökare som kommer, för att ordna med stolar och lättare förtäring för försäljning.

Kost och logi för besökare som inte är ombud

Besökare och utställare kan tyvärr inte beredas plats på Västanvik, eftersom det är fullbelagt. Kongresslunchen är inte öppen

för besökare. Däremot kommer försäljning av kaffe, smörgåsar och lättare rätter att finnas. Besökare kan inte heller räkna med måltider på Västanvik, eftersom det är fullbokat. Kongressbanketten på lördagskvällen är därför bara öppen för ombud och gäster.

Pub

På torsdag och fredagskvällen ordnas pub på Västanvik. På lördagskvällen finns det möjlighet till insläpp för besökare ca kl 22, efter kongressbanketten.

Utställning i Ejendals Arena

Vi erbjuder företag och organisationer utställningsplats torsdag till lördag. Utställningsplatsen är i direkt anslutning till kongresslokalen, vilket innebär att deltagarna kommer att röra sig där före och efter kongressförhandlingar, i pauser och i samband med luncher. Vi erbjuder utställningsplats med bord och stol till en kostnad av 1250 kr per kvm. Vi ser helst att utställare anländer på förmiddagen den 11 juni, så att alla medverkande finns på plats när kongressen invigs. El och trådlös internetuppkoppling ingår. Vad utställarna därutöver önskar i form av projektorer, eller annan utrustning ingår inte i priset. Eventuella extra kostnader för internetuppkoppling och trafikavgifter tillkommer.

Anmälan och frågor – utställare

Sista anmälningsdag för utställare är den 27 maj till agneta.skagerstrand@sdr.org. Agneta svarar också på frågor om utställningsplatser.

Då och då kommer vi att föra in notiser och kommentarer om händelser i döv världen från 1970-talet och framåt. Lennart Tjärnström har gjort en djupdykning i SDR:s tidningsarkiv och vaskat fram intressant material från svunna årtionden om både stort och smått. Trevlig läsning, önskar DT:s red.

Saxat ur SDR-Kontakt

Under 1970-talet vände vinden. När 80-talet gör sitt intåg har vi den i ryggen. Tio år tidigare var det mörkt. Hörande experter begrep inte att den som är döv inte hör. Demonstrationer och debatter där döva och förespråkare för teckenspråk talade om rätten att döva barn får undervisning på teckenspråk, och den forskning som bedrevs på Stockholms universitet ledde till att riksdagen i maj 1981 erkände dövas rätt teckenspråk som modersmål. Det innebar att undervisningen i dövskolorna skulle ske på teckenspråk som första språk.

Så här stod det bl.a. i beslutet: "Integrationsutredningen framhåller att barndomsdöva för att fungera sinsemellan och ute i samhället måste vara tvåspråkiga. Tvåspråkighet för deras del innebär enligt utredningen att de dels måste behärska sitt visuella/manuella teckenspråk, dels det språk som samhället omger dem med, svenskan."

LENNART TJÄRNSTRÖM

1980

Lars Kruth hedersdoktor

Lars Kruth blir utsedd till hedersdoktor vid Stockholms universitet.

Första texttelefonerna

Nu har döva fått de första texttelefonerna. Samtidigt startas en förmedlingscentral på försök.

SDR om lärarutbildningsutredningen

Utredningen utgår från att döva barn ska integreras med hörande. Det är en verklighetsfrämmande idé som inte har något med dövas uppfattning att göra, anser SDR.

Alkoholstopp i SDU

Sveriges Dövas Ungdomsförbund, SDU har som första ungdomsorganisation utanför nykterhetsrörelsen beslutat om alkoholfri verksamhet.

1981

Tyst Teater 10 år

Tyst Teater har firat sitt 10-årsjubileum. Det gjorde de med en fest på Riksteatern.

Första döva lärarna har fått examen

Den femte juni var det examen för tre döva lärare på lärarhögskolan. Under tre år har Håkan Collin, Anders Lundvall och Kaj Renner pluggat och klarat lärarexamen

AMI ny rektor

Västanviks folkhögskolas nya rektor heter Anne-Marie Wikström. Hon efterträdde Tora Sibbe. Därmed har skolan och Sverige fått sin första döva rektor.

►► Forts.på nästa sida

Karl-Erik Karlsson, ordförande i Sveriges Dövas Pensionärsförbund, SDP:

Vi ger inte upp tanken på att anställa en äldreombudsman

– Genom att vi är ett litet förbund har vi ett fint nätverk bland våra medlemmar. Vi känner väl till hur situationen ser ut för många av oss, och tyvärr är situationen inte ljus för många. Det säger Karl-Erik Karlsson, ordförande för Sveriges Dövas Pensionärsförbund, SDP.

Förbundet har 23 lokala pensionärsföreningar/sektioner med 741 medlemmar anslutna till sig.

Trots att dövrörelsen i många år arbetat med frågor som berör äldre döva råder det fortfarande stor brist på kunskap hos handläggare och andra ansvariga i kommuner och landsting vad gäller dövas behov av stöd på sitt språk – teckenspråket.

– Det som försvårar är att inom kommuner och landsting byts ofta folk ut och andra slutar. De som efterträder har oftast ingen kunskap om dövhet, säger Karl-Erik Karlsson.

Han tycker också det politiska spelet är tungrott när det gäller äldre frågor. Ibland är det stat, ibland landsting eller kommun som har ansvar.

– Om det funnits en huvudman skulle många äldreomsorgsfrågor kunna lösas snabbare.

Hur fungerar verksamheten i föreningar/sektioner i SDP?

– Föreningarna är duktiga på att ordna träffar, och där skapas en viktig social gemenskap. Däremot har de förtroendevalda lite svårare att få kontakt med myndigheter. Nu planerar vi kurser i äldreomsorgsfrågor på Västanviks folkhögskola för dem och jag hoppas det ska ge resultat.

Målet ett värdigt liv

SDP har som mål att ge äldre döva ett värdigt liv i äldreomsorgen och att var och en ska ha rätt att välja boende.

– Vi ska arbeta för att teckenspråket används. Vi har därför en viktig uppgift att sprida information om äldre dövas behov till myndigheter och politiker på alla nivåer, säger Karl-Erik Karlsson, och påpekar att för att uppfylla målet behöver de stöd från alla pensionärsföreningar och sektioner.

Ett värdigt liv på gamla dar kan bestå av många saker. Med bildtelefonen kan de äldre döva få kontakt med vänner och anhöriga. Nu får äldre döva vänta länge innan de får bildtelefon.

– De prioriteras lågt när de beställer och det är inte bra. Jag tycker också att dövföreningarna oftare ska ha information om bildtelefon och andra tekniska hjälpmedel för döva, säger Karl-Erik Karlsson.

Älvsjöprojektet

"Älvsjöprojektet", det planerade husbygget som skulle innehålla senior- och vårdboende samt samlings- och aktivitetslokaler för teckenspråkiga äldre döva och dövblinda i Älvsjö utanför Stockholm, blev en flopp. Länsstyrelsen ansåg huset låg för nära järnvägsspåret och en tågolycka eller explosion kunde inträffa.

► Det mångåriga projektet har kostat cirka fyra miljoner. Kommentarer?

– Förbundsstyrelsen är upprörd över att man avbröt i ett så sent skede. Detta borde ha förutsetts långt tidigare, så att det planerade husbygget kunde ha styrts om till en lämpligare plats, säger Karl-Erik Karlsson.

Det var tänkt att Älvsjöprojektet skulle bli en förebild för hur äldreomsorgen för döva och dövblinda i Sverige skulle se ut.

– Nu har den fina tanken bakom detta projekt raserats, men jag hoppas Stockholms stad har kvar samma grundtankar som fanns i Älvsjöprojektet och framöver söker en lämplig plats i Stockholmsområdet för ett samlat boende, säger han vidare.

Efter att Älvsjöprojektet gått i stöpet planerar Stockholms stad seniorboende för döva i Skärholmen och ett vårdboende i Hökarängen, båda förorter till Stockholm.

Äldreombudsman

1998 ansökte SDP till Socialdepartementet om medel för att kunna anställa en äldreombudsman som skulle verka över hela landet. De uppvaktade dåvarande socialminister Lars Enqvist som var positiv till tanken. Men SDP fick inget skriftligt svar på ansökan. 2001 tog de kontakt med Britt Andnor som då var socialminister.

– Hon beklagade att vi inte fått svar och rekommenderade oss att söka pengar från Allmänna Arvsfonden till ett äldreprojekt samt att söka pengar från Socialstyrelsen. Från Socialstyrelsen får vi cirka 40.000 kr och det räcker ju inte långt, säger Karl-Erik Karlsson, och påpekar att de inte ger upp strävan att kunna anställa en äldreombudsman.

– Handikappföreningar har större chans att få högre bidrag än pensionärsföreningar. Så i princip skulle SDR här kunna ta större ansvar. För de ska ju ansvara för döva från vaggan intill döden, säger han vidare.

Den 29-31 maj har SDP förbundsstämma i Jönköping. Där kommer det även att bli debatt om ett boendeprojekt i Jönköping, anpassad bildtelefon för äldre samt SDP:s projekt "Äldre döva i samhället"

LENNART TJÄRNSTRÖM

Karl-Erik Karlsson, ordf. SDP.

Dövblinda ungdomar startar teaterprojekt

■ Dövblinda ungdomar från hela landet har samlats på Riksteatern i Hallunda utanför Stockholm för att delta i teaterworkshops, prova på nycirkus på Cirkus Cirkör och påbörja arbetet med en egen uppsättning. Unga Tyst Teater arrangerar helgen tillsammans med föreningen Dövblind Ungdom med stöd av Allmänna arvsfonden.

– Unga Tyst Teater vill starta teatergrupper i hela landet och gruppen med dövblinda ungdomar som startas i helgen blir den första och enda. Idag finns det ingen plattform för dövblinda ungdomar som vill utöva scenkonst, det vill vi ändra på. Dövblinda ungdomar finns i hela landet och vi vill sprida kunskap om deras förutsättningar för att utöva teater och musik. De flesta dövblinda ungdomar har aldrig tidigare stått på scen, med vårt arbete vill vi ändra på det och ge dem chansen, säger Mia Modig som är projektledare på Riksteaterns Unga Tyst Teater.

I arbetet ska man utforska teaterns värld och skapa teater av dövblinda för dövblinda. I arbetet med dövblinda ungdomar används taktilt teckenspråk, personer med dövblindhet som inte alls ser längre tar istället emot teckenspråket med hjälp av känseln. Den som tecknar låter personens händer följa med i rörelserna.

Uppsättningen som produceras ska visas i samband med föreningen Svenska Dövblindas 50-årsfirande i juni.

Saxat ur SDR-Kontakt

► ► Forts. från föreg. sida

1982

Ur intervju med drottning Silvia

"Gemenskap är viktigt, men det är svårt att integrera döva barn då hörande inte kan teckenspråk."

Sveriges Dövas Riksförbund 60 år

För en dag dominerades området kring Kungsträdgården och Berzelii park i Stockholm av döva. Teckenspråket blev majoritetsspråk på den lilla utserveringen utanför Chinateatern. Inne var salongen nästan full och på kvällen samlades 500 personer till fest på Operaterassen. Sveriges Dövas Riksförbund har firat 60-årsjubileum.

Abraham Honkamaa, Tornedalen

– Kulturen når inte ut till döva som bor i glesbygd. Därför ter sig alla ord om jämlikhet som en vacker dröm och samtidigt som ett hänflin. Tyvärr är det så, sade Abraham till SDR-Kontakts reporter.

Intervju med nya kulturministern

Bengt Göransson

– Respektera att människor är olika. Då kan vi förändra det som är dåligt. Kunskapen är inte bara till för ett fåtal. Dövskolans mål måste vara att skapa en skola som fungerar för alla, sade Göransson.

1983

Brita Bergman, nybliven doktor

Brita Bergman har skrivit Europas första doktorsavhandling om teckenspråk. I slutet av januari disputerade hon på sin avhandling inför närmare 400 åhörare på Stockholms universitet.

Videogram på teckenspråk

Regeringens budgetproposition innehöll en del nyheter om videogrammen. Den nya kulturministern Bengt Göransson meddelar i propositionen, att han skall tillkalla en särskild utredare för dessa frågor. Han säger, att videogram på teckenspråk gör det möjligt för döva att ta del av information och kunna kommunicera med varandra direkt på teckenspråk.

Lars Wallin anmäler TV till

Radionämnden

Missnöjet med Sveriges Televisions sätt att sköta TV-nyheterna kl 18.00 är stort bland döva. SDR och Hörselfrämjandet har skickat ytterligare en gemensam skrivelse till bolaget och påpekar att textningen sker otillfredsställande. Också Lars Wallin har reagerat och visar i en skrivelse exempel hur textade nyheter missköts.

Almedalen, here we come!

NU ÄR TRUPPEN inför SDUs deltagande i Almedalen den 28 juni till 3 juli klar! Truppen består av sex modiga och ivriga ungdomar; Elsa Brunemalm, Hanna Cederström, Isabella Hagnell, Malin Johansson samt Henrik och Kristofer från SDUs styrelse.

De kommer under Almedalsveckan jobba för att SDU ska synas och lyfta frågor såsom: rätten till tvåspråkighet, obegränsad tillgång till tolkning, funktionshinderkunskap i läraryrket och meritpoäng för teckenspråk för hörande.

Precis som ifjol kommer vi att samverka med Unga Hörselskadade, UH. Nytt i år är att även SDR kommer att skicka ett par representanter för att observera hur vi jobbar för att ev. delta de kommande åren. Det är förstås roligt att SDR finner deltagande i Almedalen som viktigt och något som de också bör delta i.

Under vår vistelse på Gotland kommer vi förstås att blogga flitigt så att du kan hålla dig ajour om vad som händer. Men självklart kan du också hänga med oss om du har vägarna förbi!

Från förra årets politikervecka i Almedalen. Mona Sahlin (S) tecknar sitt namn för Isabella Hagnell och Johan Robach.

Vill du veta mer? Ta kontakt med ombudsman Jenny Ek, jenny.ek@sdrf.se.

**Sveriges Dövas
Ungdomsförbund (SDU)**

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 95

Hemsida:
www.s-d-u.se

E-post:
sdu@sdrf.se

**Ordförande:
Henrik Sundqvist**

E-post:
henrik.sundqvist@sdrf.se

SMS/3G:
0735-307 207

Fonder för SDU:s anslutna ungdomsklubbar

SDU HAR ÄNDRAT datum för ansökningar hos SDU:s fonder:

• Dövas Dag-fond

Senaste ansökningsdag ändras från 31 augusti till 31 maj med ett beslutsfattande om beviljade bidrag vid styrelsemötet i juni.

• SDUs Gum Anders minnesfond

Senaste ansökningsdag ändras inte (31 oktober kvarstår). Däremot ska PM för SDUs Gum Anders minnesfond revideras då ungdomsklubbarna ska ha lämnat in aktuell verksamhetsberättelse och redovisning samt att dispens för nyöppnade ungdomsklubbar kan beviljas.

För mer information, se www.s-d-u.se och klicka vidare på "Lokala organisationer"

Lägergruppen söker folk

MINNS DU HUR KUL det var på läger som barn? Eller har du aldrig deltagit och ångrat det? Önskat att du kunde vrida tillbaka tiden för att delta i något läger? Du som varit med, skulle det inte vara underbart om dagens barn och ungdomar kunde uppleva samma sak som du upplevt och få egna minnen från alla läger de deltagit i? Oavsett om du har varit med på läger eller inte, bidra med din inspiration och dina idéer till vår lägergrupp! Hjälp oss också att sprida information till dina vänner om våra läger.

Vi har en lägergrupp som oftast består av en sammankallare (huvudansvarig) och tre-fyra personer som diskuterar fram olika förslag på läger, lägerplats, datum för läger och programinnehåll. SDU brukar i princip ha ungefär 2-3 läger som hålls på hemmaplan (Sverige) och några andra som arrangeras av andra nordiska, europeiska och internationella länder.

Lägergruppen planerar i stort sett enbart för de svenska lägren, samt tillhandahåller ledare till andra läger utomlands. Kansliet ordnar allt det praktiska som bokning av lägerplats, anmälan, information o.s.v. Lägergruppen är nästan enbart en inspirerande grupp för att utveckla lägerverksamheten hos SDU! Inget komplicerat jobb som kräver mycket tid! Vi träffas ungefär 3-4 gånger/år inklusive personutbildningen. Du får ersättning vid varje möte.

Intresserad? Kontakta SDU på sdu@sdrf.se.

SDU söker en ombudsman!

FRÅN OCH MED i höst behöver SDU en ombudsman som främst ska jobba med intressepolitiska frågor.

Det är en heltidstjänst. För annons och mer information, se www.s-d-u.se

Du kan också kontakta Henrik Sundqvist på henrik.sundqvist@sdrf.se.

Välkommen med din ansökan!

Nordiska ungdomsseminariet mars 2009

Viktigt träffa andra dövrättskämpar

Från vänster: Henrik Sundqvist, (DNUR:s ordförande och SDU tf. ordförande), Mindy Drasa, Matilda Bergman, Johanna Carlsson, Liisa Kauppinen, Jenny Nilsson, Malin Johansson, Isabella Hagnell och Elsa Brunemalm.

VI VAR SAMMANLAGT åtta personer från SDU som åkte till Helsingfors och det Nordiska ungdomsseminariet i mars i år. På fredagen umgicks vi med andra personer från andra nordiska länder, vi badade och bastade lite i Vita Huset. På lördagen var det dags för seminariet. Liisa Kauppinen föreläste om FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning. Maria Kaisa Aula, Finlands barnombudsman föreläste om FN:s barnkonvention. Vi hann med diskussioner också. På lördagskvällen var det fest på dövföreningen.

På söndagen kom Outi Toura, juridikstuderande som höll i workshop om DNURs framtid, Nordens dövas framtid, hur man ska locka barn med CI till läger osv. Vi delades in i grupper och fick diskutera, sen skulle en person från var grupp delta i en paneldebatt. Många bra synpunkter togs upp!

Henrik Sundqvist från SDU föreläste om elevrådets betydelse. Det visade sig att alla varit eller var medlemmar i något elevråd. Det var en kanonhelg! Fler sådana här helger behövs! Att få träffa andra dövrättskämpar betyder mycket!

ISABELLA HAGNELL

En av helgens mesta uppskattande förehållare Liisa Kauppinen föreläste om FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning.

Deaftubiana

Dövas Tidning har plockat fyra pärlor från Youtube – alla med döv- eller teckenspråksanknytning. Skriv sökorden så kommer ni direkt till filmsnuttarna.

En sorts Bellman-historia där olika länder möts och skryter om vad det är gott om i deras länder. I denna möts en amerikan, ryss och en kuban. Mycket nöje!

Sökord: ASL Laughs: "In My Country, There Are Plenty of"

Den legendariska komikern Michael "Svullo" Dubois (1959-2005) gjorde många galna sketcher. Inte ens döva kom undan...

Sökord: Svullo – Nyheter för döva.

En liten rysk skraltig film som möjligen berättar mycket om ryssens syn på alkohol. Att det är viktigt att dricka. Mannen som inte däckar blir avundsjuk på de som blir fullare. Filmen ska i alla fall tas med en nypa salt.

Sökord: Deaf russian film "1+1+1"

En uppföljare på den förra Four Deaf Yorkshiremen, denna gång tävlar grabbarna om vem som haft mest otur med kvinnor i sitt liv.

Sökord: Four Deaf Yorkshiremen 2

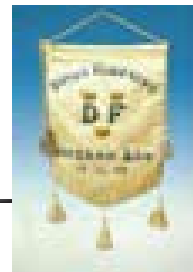
DEAFTUBIANA-JURY:

NICLAS MARTINSSON & TOMAS LAGERGREN

Tips på klipp? Skicka till:
tomas.lagergren@sdrf.se eller
niclas.martinsson@sdrf.se
(Märk "DEAFTUBIANA" i ämnesraden i maillet)

Dövas Dag i Örebro

den 18 - 20 september 2009

Dövas förening i Örebro Län och kommun vill hälsa alla välkomna till Dövas Dag den 18-19 september

PRELIMINÄRT PROGRAM

Fredagen den 18 september

Plats: Birgittaskolan

Dagtid:

OMBUDSKONFERENS

kl 09.00-17.00

PUBAFTON på Birgittaskolan

kl 19.00-02.00

OBS! 18-års gräns

NYFIKEN PÅ Dövas Förenings lokal på Ånstagatan? Det är öppet mellan kl 10-17.00 och fikaförsäljning finns.

Lördag 19 september

Plats: Birgittaskolan

UTSTÄLLNING

kl 10-17.00

Forum: Coda-föreningen
Teckenspråkig kulturskola
SDR, m.fl.

Barnhörna
Ungdomsaktiviteter
Fikaförsäljning finns

BBQ-AFTON

kl 19.00-02.00

Kom som du vill och var dig själv, umgås, mingla och ha kul!

OBS! 18-års gräns

Söndag 20 september

Plats: Nikolaikyrkan

SINNESHÖGMÄSSA

kl 11.00

Därefter fika

ANMÄLAN TILL DÖVAS DAG

görs senast den 15 aug 2009

Vill du eller ditt företag, förening ha utställning?

Anmäl till: addiswa.stenstrom@sdrf.se

För övrig information: maila till dfo@sdrf.se

Bokning av logi/hotell:

<http://online.citybreak.com>

<http://www.visitorebro.se/>

Prisuppgifter och fler detaljer om Dövas Dag kommer inom kort. Håll utkik i slingan, Deafsworld, och SDR intranät.

Observera att programmet kan ändras!
Mer detaljer om Dövas Dag kommer i FC,
Deafsworld, slingan, SDRs Intranät och
kommande hemsida.

Varmt välkommen till vackra Örebro!

Rapport från förbundsstyrelsens aprilmöte

SDR i Almedalen

■ Varje sommar arrangeras Almedalsveckan i Visby på Gotland. Då finns alla riksdagspartier och deras politiker på plats, och dit är alla välkomna som är intresserade av att diskutera och debattera politik på ett informellt sätt, och försöka få uppmärksamhet för sina ståndpunkter och frågor.

I år firar Almedalsveckan 40 år och SDR kommer att vara på plats med några personer, bl a Ragnar Veer. SDU* deltog redan förra året i Almedalen, och kommer att delta även i år.

Kvinnoprojekt

■ Till Almedalen kommer också Ingela Jacobsson för att sjunga på teckenspråk. Detta sker inom projektet Mäns våld mot kvinnor, som ska ut på föreläsningsturné. Vid ett tillfälle i Stockholm kommer det att handla bara om döva kvinnor. Lotta Burvall sitter i styrelsen för Kvinnor med funktionshinder, som arrangerar föreläsningsturnén.

Det finns inget Döva kvinnors hus, men i Stockholm finns Alla kvinnors hus. Lotta Burvall har varit i kontakt med dem, och det finns planer på att delge dem kunskap om döva kvinnors särskilda situation. Stockholms Dövas Kvinnoförening är mycket aktiva i denna fråga.

Pensionsskuld

■ Med anledning av den pensionsskuld om 3,5 miljoner som SDR har till KP*, diskuterades hur skulden ska kunna regleras. Vi har ansökt om att få avbetala till nollränta under fem år vilket har beviljats.

Suzanne slutar

■ Suzanne Albiñ, SDRs intressepolitiska sekreterare slutar i sommar på SDR efter fyra år för att tillträda en tjänst på Västanviks Folkhögskola.

Generalsekreteraren Tord Lind går i pension i slutet av året, men kommer att ta ut semester från oktober.

Nya lokaler för försäljningsavdelningen

■ SDRs försäljningsavdelning förhandlar nu med en hyresvärd om en ny lokal, en butiklokal, som ger möjlighet till försäljning över disk. Lokalen ligger bättre till besöksmässigt, och också i nära anslutning till andra butiker och posten i Leksand. Butiksförsäljning är bra, eftersom Leksand är en turistort som lever upp på sommaren, då telefonförsäljning annars har lågsäsong. Beslut väntas under april månad och om allt går i lås ska flyttning ske före sommaren.

Gamla beslut rivs upp

■ Styrelsen har beslutat riva upp gamla organisationsbeslut om att SDRs försäljningsavdelning och ekonomiavdelning skulle flytta samman under ett tak, samt att intressepolitiska avdelningen och informationsavdelningen skulle samlas i Stockholm. Orsaken till att man nu river upp dessa beslut är att förutsättningarna är annorlunda idag än när besluten togs för flera år sedan. Den nya styrelsen och kansliledningen bör ha stor handlingsfrihet att organisera verksamheten på bästa sätt utifrån dagens och morgondagens förutsättningar, menar styrelsen.

Varsel om uppsägning

■ Dagen före styrelsemötet uppvaktade SDR Socialdepartementet. Detta med anledning av att de har aviserat att SDR från 2010 inte ska få de 2,8 miljoner som vi fått under många år för vårt arbete med att sprida kännedom om teckenspråkets ställning.

Istället har man tänkt att dessa pengar överflyttas till Kulturdepartementet, som i sin tur fördelar dem till Språkrådet och TPB (Tal- och Punkskriftsbiblioteket).

Vi har i skrivande stund inte fått något definitivt besked från Socialdepartementet, och därför startar nu ett intensivt lobbyarbete gentemot olika politiker för att få stöd och hjälp så att vi antingen får behålla teckenspråkspengarna, eller får

kompensation på annat sätt.

Men styrelsen tvingas ändå ta det svåra beslutet att varsla 10 anställda. Efter att ett varsel har meddelats till Länsarbetsnämnden har man två månader på sig innan uppsägningar kan ske. I skrivande stund finns inga planer på vilka verksamheter som måste tas bort från SDR eller vilka personer som sägs upp. Om situationen förändras till det bättre kan varslen dras tillbaka.

Ljus framtid för över-sättningar

■ SDR Tecken AB ser försiktigt positivt på framtiden. Nya beställningar kommer in. Den 18 maj hålls bolagsstämma.

Fem biståndsprojekt

■ Biståndsgruppen rapporterar att SDR tidigare har haft väldigt många projekt, nu är det bara fem, Nepal, Vietnam, Nicaragua, Sri Lanka och Laos.

Låw till SHIA*s styrelse

■ SHIAs valberedning har tillfrågat Lars-Åke Wikström (Låw) om han vill sitta i SHIAs styrelse, även sedan han avgått som SDRs ordförande. SDRs styrelse stödjer Låw och Mats Jonsson representerar SDR på SHIAs stämma.

*SDU – Sveriges Dövas Ungdomsförbund

*KP – Kooperationens pensionsanstalt

*SHIA – Svenska Handikapporganisationers Internationella Biståndsorganisation

Ur motionsfloden till SDR:s kongress 2009

Bildtelefoner, dövmuseum och flagga

Temperaturen stiger hos dövföreningarna runt om i Sverige inför SDR-kongressen i juni. Hela 83 motioner har författats och över-satts till teckenspråk. Det är mer än tre gånger fler än till förra kongressen. Här presenterar Dövas Tidning ett urval.

Motion 3 – ändra SDR:s säte.

Stockholms Dövas Förening anser att SDR:s säte bör vara i Stockholm, inte i Leksand enligt nuvarande stadgar.

Motion 7/8 – slopa direktmedlemskap.

Både Stockholms Dövas Förening och Dövas Förening i Örebro län anser att möjligheten att vara direkt-medlem hos SDR bör slopas. Det är viktigt för föreningarnas överlevnad.

Motion 9 – Hörande ledamöter i SDR:s förbunds-styrelse. Stockholms dövas förening tror att dövrörelsen är redo för en eller två hörande med god döv-kompetens i SDR:s styrelse. Föreningen tror att det kan öppna nya möjligheter för förbundet. SDR:s styrelse är positiv till idén men vill inte begränsa antalet utan föreslår att majoriteten ska vara döv.

Motionerna 13 och 14 – Teckenspråkets dag i almanackan.

Vätterbygdens dövas förening med stöd av Jönköpings läns dövas förbund och Stockholms dövas förening vill se Teckenspråkets dag 14 maj inskriven i almanackan. SDR:s styrelse tänker arbeta för det.

Motion 24 – Dövas Klass 9A.

Dövas förening i Örebro län vill se en döv version av SVT:s omtalade program Klass 9A. Så teckenspråkiga elevers resultat får ett lyft. SDR:s styrelse är positiv till idén. (bild på klass 9A)

Motion 30 – Statistik på döva arbetstagare och arbetslösa.

Uppsala läns dövas förening föreslår att SDR inleder ett samarbete med Statistiska centralbyrån för att kartlägga dövas arbetsmarknad – var de jobbar och hur många döva arbetslösa och förtidspensionärer som finns. SDR:s styrelse håller med om att en statistik på de yrken döva har och på hur arbetslösheten ser ut för denna grupp behövs.

Motion 33 – SOL/LSS-behov under sommaren. Göteborgs dövas förening vill att socialtjänstlagen (SOL) och lagen om stöd och service till vissa funk-

tionshindrade (LSS) ses över när det gäller äldre dövas och dövblindas behov under sommaren. Bristen på teckenspråkskunnig sommarpersonal är ett problem. SDR:s styrelse svarar att förbundet arbetar för att lagarna ska fungera för döva oavsett tid på året.

Motion 44 – Bildtelefonolkning dygnet runt.

Stockholms dövas förening vill att bildtelefonför-medlingen ska vara öppen dygnet runt. I dag har den öppet endast 7-20 på vardagar och 9-15 på helger. SDR:s styrelse svarar att tjänsten självklart ska vara bemannad dygnet runt.

Motion 55 – Teckenspråksforum.

Vänersborgs teckenspråksförening vill se fler Tecken-språksforum i Sverige, inte bara i Göteborg och Sundsvall. Teckenspråksforum är en plats där döva kan få samhällsinformation på teckenspråk och där samhället kan få information om döva. SDR:s styrelse ser positivt på förslaget.

Motion 63 – Dövmuseum till Örebro.

Örebro dövförening föreslår att dövmuseet ska flyttas från Växjö till Örebro, för att få större uppmärksamhet. Föreningen menar att Örebro är mer lämpat, eftersom staden har döva i alla åldrar och även teckenspråkiga ungdomar från hela Svergie. Man föreslår också SDR kontaktar SDI och frågar om de är intresserade av att flytta sitt dövidrottsmuseum från Västanvik till Örebro också.

Motion 73 – Bilda Teckenspråksfrämjandet.

Skövde dövas förening anser att gränserna mellan döv, hörselskadad och hörselskadad inte är lika tydliga i dag som förr. Föreningen föreslår att en paraplyorganisation över SDR, HRF och FSDB med flera bildas och heter Teckenspråksfrämjandet (TSf). Förslaget stöds av Västra Götalands dövas länsförbund. SDR:s styrelse anser att det är angeläget att på allvar utreda hur framtidens riksförbund och dövföreningar ska se ut.

Motion 76 – Dövas egen flagga.

Stockholms dövas förening hänvisar till att homo-, bisexuella och transpersoner har en flagga i regnbågsfärger. Så varför kan döva inte också få en egen flagga som används vid sammankomster för döva? SDR:s styrelse svarar att dövas världsförbund (WFD) och flera nationella dövgorganisationer, dit SDR räknas in, redan har egna flaggor. Därför behövs ingen gemensam flagga för döva.

NICLAS MARTINSSON

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen, adresser finns på sidan 2.

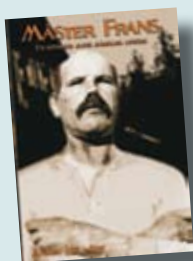
Här är listan på motionerna. De finns både på teckenspråk och att läsa i sin helhet i SDR:s intranätverk: intranet.sdr.org

Nr	Ämne	Förening	Nr	Ämne	Förening
Stadgefrågor			Informationsteknik		
1	SDR:s kongress – tidpunkt	Jönköping	37	Bildtelefon genom FÖC	Halland
2	Rätt att flytta medlemskap	Västra Götaland	38	Tillgänglighetsarbete	Skåne
3	Ändra SDR:s säte	Stockholm	39	SOS-bildtelefon	Västra Götaland
4	Förbundsordförandens arvode i stadgarna	Stockholm	40	Telefonförsäljare	Västra Götaland
5	Ta bort representantskapsmötet	Stockholm	41	Hjälpmiddel för dövföreningar	Uppsala
6	En förbundsavgift	Stockholm	42	Rättvisare utdelning av bildtelefoner	Uppsala
7	Slopa direktmedlemskap	Stockholm	43	Olika typer av larm för döva	Stockholm
8	Slopa direktmedlemskap	Örebro	44	Bildtelefonföreläsning dygnet runt	Stockholm
9	Hörande ledamöter i SDR:s förbundsstyrelse	Stockholm	45	Korta köerna för att få bildtelefon	Stockholm
10	Arbetsordning för SDR:s valberedning	Stockholm	46	First Class	Örebro
11	Antal ombud till kongressen	Örebro	Media		
12	Antal ombud till representantskapsmötet	Örebro	47	Textade svenska filmer	Kronoberg
Teckenspråk			48	Direkttolkade nyheter på TV	Stockholm
13	Teckenspråkets dag i almanackan	Jönköping	49	Mer textade TV-program	Lidköping
14	Teckenspråkets dag i almanackan	Stockholm	50	Tolkade möten i riksdagen och regeringen	Vätterbygden
15	Dövas barns rätt till teckenspråk	Stockholm	51	Teckenspråkiga TV-program	Vätterbygden
16	Teckenspråksmaterial	Stockholm	52	Öka antalet program på teckenspråk	Stockholm
Familj			53	Dövas webb-TV	Uppsala
17	Ett samlat center för döva barn och ungdomar	Jönköping	Information		
18	Döva barns integritet	Göteborg	54	Starta en ny "Upp med händerna"	Vätterbygden
19	Döv personal i barnomsorgen	Uppsala	55	Teckenspråksforum	Vänersborg
20	Döva föräldrar	Stockholm	56	Information till servicepersonal	Uppsala
Skola och utbildning			57	Nationellt kunskaps- och resurscenter för döva	Uppsala
21	SDR i samarbete med för-, grund- och friskolor	Jönköping	58	Tillgänglighetsinformatör	Stockholm
22	Rikskomvux för döva	Stockholm	59	Korta informationsfilmer om att vara döv	Örebro
23	"Deaf Studies"	Stockholm	Kultur		
24	Dövas klass 9A	Örebro	60	Central arkivdatabas	Uppsala
25	Teckenspråkskunniga gymnasielärare	Örebro	61	Odla nya kulturyttringar	Stockholm
26	"Dövskvalitet" hos Specialpedagogiska skolmynd.	Örebro	62	Resursbibliotek	Stockholm
Tolk			63	Dövmuseum till Örebro	Örebro
27	Missvisande tolkstatistik	Skåne	Organisation och dövförening		
28	Tolkutbildning på högskolenivå	Stockholm	64	Utveckla framtidens SDR och dövföreningar	Vätterbygden
Arbetsmarknad			65	Kurs i föreningskunskap på SDR:s hemsida	Vätterbygden
29	Uppmuntra arbetsmarknaden för döva	Vätterbygden	66	Endast ett kontor – i Leksand	Dalarna
30	Statistik på döva arbetstagare och arbetslösa	Uppsala	67	Endast ett kontor – i Stockholm	Stockholm
31	Döva arbetslösa	Örebro	68	Bilda Teckenspråksförbundens samarbetsorgan	Stockholm
Social service och omsorg			Övrigt		
32	Öppna kommun- och länsgränser för döva	Jönköping	69	Statens medicinsk-etiska råd	Vätterbygden
33	SOL/LSS-behov under sommaren	Göteborg	70	Statens medicinsk-etiska råd	Stockholm
34	Sjukvård med teckenspråkskunnig personal	Uppsala	71	Sanningskommission	Göteborg
35	Försäkringskassan för döva på en plats	Stockholm	72	Sanningskommission	Uppsala
Internationellt bistånd			73	Bilda Teckenspråksfrämjandet	Skövde
36	Fler länder inom biståndsarbetet	Stockholm	74	SDR:s Testaments- och donationsstiftelse	Örebro
Varje motion har besvarats av SDR:s styrelse som föreslår att kongressen antingen röstar för (bifall) eller mot (avslag) motionen i fråga. SDR:s styrelse har också svarat på några motioner att de föreslår att frågan anses besvarad. Se styrelsens förslag i SDR:s intranätverk.			75	SDR:s Testaments- och donationsstiftelse	Stockholm
			76	Dövas egen flagga	Stockholm
			77	WFD-kongressen i Sverige år 2015 eller 2019	Stockholm
			78	Förbundsjurist	Stockholm
			79	Bilda mediebolag	Stockholm
			80	Granska gamla motioner	Örebro
			81	Att definiera barn med dövhet/dövt barn	Örebro
			82	Motioner på teckenspråk	Örebro
			83	Medlemshantering	Örebro

En fascinerande berättelse om dövblinde Frans Lejon

Det är en stor glädje att presentera Anita Hellöres bok "Mäster Frans". Berättelsen behöll sitt grepp om mig från den första sidan till den sista.

Anita har lyckats bygga en fascinerande berättelse, utan alltför sorgliga inslag, kring personen Frans Lejon som föddes den 12 december 1878 i byn Yläne, Åbo län, Finland.

Vid två års åldern förlorade Frans både synen och hörseln när han insjuknades i smittkoppor. Vi får följa hans barndom utan språk tills han började vid dövstumskolan i Jakobstad.

Dövblindheten var inget hinder för honom att utveckla sin skicklighet i hantverk och trädgårdsodling och han skördade framgångar och priser.

Frans var mycket aktiv inom dövföreningen och i kyrkan. Han tyckte om att komma ut och träffa andra människor. Han deltog aktivt i sammankomster, föreläsningar och utställningar för att fördjupa och bredda sina kunskaper inom hantverk, trädgård och sin kristna tro.

Han planerade i god tid för sin ålderdom och kom så småningom till gubbhemmet Salmela utanför Åbo där han avled sommaren 1947.

Vi får möta personer som var viktiga i Frans liv, Maija och Anna samt familjen Hellöre på Hällan utanför Jakobstad.

Författaren har försökt förmedla sin berättelse med hjälp av människans grundläggande sinnen; känsel-, smak- och luktsinnet. Boken är tryckt i något större stil, så att även synskadade får möjlighet att ta del av bokens innehåll.

Anita Hellöre har skrivit sin första bok "Mina förfäders stad". En berättelse om släkten Kif-Eriksson-Hellöre och döva i finska Österbotten ur historiskt perspektiv.

ANNE-MAJ MAGNSTRÖM

INTRESSEPOLITISK HANDLÄGGARE, FÖRBUNDET SVERIGES DÖVBLINDA

Ett liv på landet med teckenspråk – kallelse till en träff

■ Vill du vara med och skapa ett liv i harmoni med naturen och oss själva? Är du döv, hörselskadad eller helt enkelt kan teckenspråk (eller vill lära dig) och vill leva i teckenspråkig gemenskap på landet?

Jag heter Kim, är en 25-årig teckenspråkig hörselskadad tjej med CI, som gått på Manillaskolan. Efter grundskolan har jag bland annat gått ekologiskt och biodynamiskt lantbruksgymnasium i Järna och därefter jobbat som personlig assistent, studerat på universitet samt jobbat på flera gårdar i Sverige, Norge och Lettland. Letat efter en egen gård men ännu inte funnit den. Jag drömmer om en gård där vi bor flera människor ihop och delar på sysslorna på det sätt som passar var och en. De som vill kan bo i samma hus, andra i egna. Gården ska drivas ekologiskt, men allt annat är öppet och vi utvecklar verksamheten dit vi vill ha den gemensamt. Det ska finnas möjlighet för alla att utvecklas och göra det man vill. Kanske vill man jobba i stan och bara bo på gården?

Själv vill jag driva lantbruket med hjälp av häst och arbeta för att bevara gamla kulturvärden. På gammalt sätt men med inslag av nytt tänk. Vara självförsörjande så långt det går med mat från gården och ved från skogen. Mjölk, ägg och kött från egna djur och grönsaker, frukt och säd från åkern och trädgården. Någon form av produktion för avsalu, beror på vad som passar just den gården och vad vi är intresserade av att göra. Jag skulle vilja ha liv på gården med folk i alla åldrar, jag tror det ger mest med möte över alla generationer.

Jag utbildar mig just nu till massageterapeut och tänker nog ha en liten mottagning. Vill gärna vidareutbilda mig också.

Är du arbetslös, vill du ändra riktning i ditt liv, är du ung och nyfiken på det här, har du barn och vill att de ska växa upp på landet eller vill du helt enkelt ut? Alla behöver inte vara unga och starka. På en gård finns det alltid något att göra som passar alla.

Det vore så roligt om just du med dina erfarenheter och ditt liv och dina drömmar vill träffas och diskutera detta med mig!

Hör av dig nu!

Skriv till:

Kim Ivarsson, Mossvägen 64, 153 37 Järna,

eller maila till kim.ivarsson@gmail.com eller skicka sms till 073-6731680

Hej alla 50 års-skolkamrater från Manillaskolan!

■ Här kommer en inbjudan som ni kanske väntat på. Det ska bli en återträff för 50 års-konfirmanderna.

TID: Lördag den 15 augusti 2009 kl 13.00

PLATS: Manillaskolan.

Efter besöket på Manilla går vi till restaurang Kaknästornet med en härlig utsikt!

Program och pris kommer senare.

Skicka anmälan till:

Harriet Svärd, Åsögatan 58 tr 5, 118 29 Stockholm

Välkomna!

Inger Ahlgren initierade en teckenspråkig förskola på Skeppargatan i Stockholm.

Inger Ahlgren har gått bort

Vår pensionerade kollega Inger Ahlgren har gått bort efter en tids sjukdom. Hon blev bara 67 år, och hann inte njuta av pensioneringen så länge. Hon efterlämnade maken Sten Ulfsparré, barn och barnbarn.

Hon pensionerades som docent i teckenspråk 2007 vid Institutionen för lingvistik vid Stockholms universitet där hon började sin verksamhet 1969. År 1975 påbörjade hon forskningsprojektet "Tidig kognitiv utveckling hos döva och gravt hörselskadade barn" som var av stor betydelse för döva barn. Hon initierade ett daghem för enbart döva barn med Stockholms Dövas Förening som granne på Östermalm.

Tillsammans med Brita Bergman anordnade hon 1979 den första internationella konferensen om teckenspråk som blev starten till flera teckenspråksforskarkonferenser.

Hon var, också med Brita, initiativtagare till den första lingvistikkursen i och på teckenspråk som startade 1980 på Stockholms universitet.

Inger planerade och genomförde tillsammans med SDR:s intressepolitiska sekreterare Gunnel Sträng en internationell tvåspråkighetskonferens i Stockholm 1993, som gav många deltagande länder kunskap om teckenspråkets och tvåspråkighetens betydelse för döva barn och ungdomar. För denna insats fick hon WFD:s medalj vid kongressen i Wien 1995.

Inger tilldelades 1995 Kruthmedalj nr 7 för sina insatser för teckenspråkets erkännande och döva barns rätt till teckenspråk.

LARS WALLIN

AVDELNINGEN FÖR TECKENSPRÅK
STOCKHOLMS UNIVERSITET

En pionjär har gått ut tiden

På påskdagen avled Inger Ahlgren efter en tids sjukdom. Vid kongressen 1995 tilldelades Inger Kruthmedalj nr 7 för sina stora insatser för teckenspråkets erkännande som språk. Inger var en pionjär inom universitetsvärlden, hon var med och drog igång Dövas Universitet, där många döva och andra som arbetar med teckenspråk fått sin utbildning. 1975 startade hon forskningsprojektet "Tidig kognitiv utveckling hos döva och gravt hörselskadade barn" som fick stor betydelse för döva barn, och 1980 startade den första kursen i och på teckenspråk på Stockholms Universitet. Det var också tack vare Inger som det första daghemmet för döva barn på Skeppargatan i Stockholm startade.

Inger Ahlgren.

Sitt yrkesliv vigde hon också åt teckenspråk, från 1969 som universitetslektor på institutionen för lingvistik vid Stockholms Universitet.

Vi som var unga och aktiva redan på 70-talet minns hur Inger genom sin klarsynthet och engagemang avsevärt bidrog till att höja dövmedvetandet inom dövrirelsen. Som både ordförande och vän kan jag se tillbaka på många års glada minnen, vänskap och gott samarbete.

Vila i frid, Inger.

LARS-ÅKE WIKSTRÖM
FÖRBUNDSORDFÖRANDE OCH VÄN

ANNONS

ODIGOS AB
(Behandlingshem för döva)
vid Stenkvista, Eskilstuna
inbjuder till
MARKNAD
31 maj kl 10.00-15.00
Loppis- och hantverksmarknad
Lotterier*Fika*Korv*Fiskedamm
Ponnyridning*Trolleri
Gratis glass till alla barn!
www.odigos.se

Misstag eller okunskap?

■ Universitetet i Örebro söker folk till audionomutbildningen. Inget fel i det. Men går man inte litet väl tvärsäkert fram i sin annons? Är det verkligen vetenskapligt bevisat att hörseln är det **viktigaste** sinnesorganet för vårt sociala samspel?

Med andra ord – menar man vid universitetet i Örebro att döva därmed saknar förmåga till socialt samspel med omgivningen?

ANITA HELLÖRE

allra bästa. Som audionom arbetar du med hörseln – kroppens viktigaste sinnesorgan för vårt sociala samspel.

TOMAS LAGERGREN

Tomas Lagergren

Matchen utanför planen viktigast

Säsongen 1990-91 började jag i Almtunas hockeyskola i Uppsala. Efter hockeyskolan började jag spela för Almtunas 82:or. Där fick jag lagkamrater vid namn som: Frej, Rasi, Digge och så Patrik, vår temperamentsfulle målvakt. Han och Frej gnällde ofta på varandra på träningarna - vi andra tyckte det var underhållande.

Vi spelade ihop under nästan hela 90-talet innan jag flyttade till Örebro och började på gymnasiet. Laget upplöstes för nästa steg var juniorerna. Vi hade upplevt allt det där man gör i ett lag: Framgångar mötte motgångar, roliga stunder och givetvis fanns det konflikter. Den tiden betyder mycket för mig idag - jag hade inte varit den jag är idag om jag inte spelat i Almtuna.

När laget upplöstes låg världen för våra fötter - vi var unga och odödliga. Trodde vi. En brysk och plötslig påminnelse om att livet hänger på en väldigt skör tråd kom: Patrik hade snabbt insjuknat i leukemi och dött trots att han blivit friskförklarad. Men hans kropp orkade inte mer. Mattan hade ryckts undan för oss. Som 17-åring var cancer inget man gick och tänkte på och allra minst på att Patrik skulle dö.

Ett år senare, när chocken lagt sig, spelade vi vår första minnesmatch för Patrik. Då hade fler lagt av

– även jag. År 2000 lade jag skridskorna på hyllan. Idag spelar bara en-två av oss hockey. Efter två minnesmatcher inför liten publik gick det flera år innan Jalstrand, den andra målvakten i laget ringde upp grabbarna ifjol och ville spela en match till. Alla ställde upp. Lagets namn var givet: Patrik Allstars. Vi spelade mot Almtunas damlag som spelar i div. 1. Matchen vanns med 15-3 inför 500 betalande, succé – bra gjort för ett gäng trötta och otränade 27-åringar...

I år upprepade vi succén. När ni läser det här har det gått lite över en månad sedan årets match mot Hockeyhjältar, som bestod av veteranprofiler som Tommy Sjödin, Robert Nordmark och Willy Lindström: 600 personer kom och intäkterna från de två senaste matcherna har gett hela 80.000 kr till blodcancerfonden.

Det känns bra att vi träffas och har kul för en god sak. Det behövs inte mycket ibland. Som Åke Liljebjörn sa till mig på banketten på kvällen – "Att ni gör det här för Patrik, det är stort". Matchen? Den förlorade vi med hela 23-7...

Det är inte där vi ska vinna matchen utan den utanför planen – matchen mot cancer.

TOMAS LAGERGREN

FOTO: GÖRAN LAGERGREN

Patrik Allstars - laget som spelat hem 80.000 kr till blodcancerfonden på två matcher.

VT8882

Bildtelefoni när den är som bäst

Med Visiontechs bildtelefon VT8882 kan du lika enkelt som med en vanlig telefon nå dina nära och kära med bild, ljud och text* var de än befinner sig i världen. Ingen samtalstaxa tillkommer. Allt i ett lösning som **inte** kräver en dator. Allt du behöver ha är bredbandsuppkoppling, elektricitet och en VT8882.

Total kommunikationslösning för döva och hörselskadade.

- Bra ljud och bildkvalitet
- *Textmeddelanden till andra VT8882 användare
- Uttag för varseblivning
- Godkänd av HI

Vill du veta mer om hur du ansöker om en VT8882 som ett hjälpmedel gå in på vår hemsida:

www.vt8882.se

Amiralsgatan 20 | 211 55 Malmö | Taltel : 040-661 41 80 | Fax : 040-661 41 88
Mobil/sms/3G : 0701 44 33 77 | E-mail : mail@visiontech.se

Genom vårt utbildningskoncept ger vi varje person goda förutsättningar att, själv och tillsammans med andra, skapa en meningsfull utveckling och delaktighet i samhällslivet.

MOT NYA MÖJLIGHETER

I AUGUSTI 2009 öppnar Mo Gård Folkhögskola i Skåne. Skolan ligger i Åkarp, mellan Malmö och Lund. Du tar dig enkelt till skolan med buss eller tåg. Skolan är utrustad med anpassade lokaler och teknik.

MO GÅRD FOLKHÖGSKOLA vänder sig i första hand till dig som kommunicerar på teckenspråk eller använder andra alternativa kommunikationsformer. Utbildningen är individuellt anpassad och du kan välja att läsa på hel- eller deltid. Studierna sker i lugn takt och i små grupper och du har möjlighet att få stöd utefter dina behov. Du kan själv välja vilken inriktning eller vilka ämnen du vill läsa.

UTBILDNINGEN är studiemedelsberättigad och för att söka till skolan måste du ha fyllt 18 år.

För ansökan ring 0122-248 00, Texttelefon 0122-248 80, SMS 073-033 43 00 eller besök www.mogard.se

Mo Gård Folkhögskola
Box 76 | 612 22 Finspång
Telefon: 0122-248 00 | Texttelefon: 0122-248 80
E-post: info@mogard.fhsk.se | www.mogard.se

SDR:s egen bomullsfrotté

Mjuk härlig bomullsfrotté 500gr.

Finns i sex olika färger:
vit, marinblå, vinröd, grå, ljusblå och
vårgrön.

I storlekarna:
30x50 cm
50x70 cm
90x150 cm

Tvätt 60 grader C.

För information och beställning, se vår E-handel
på www.sdrf.se/sdr

I E-handeln: I menyn till vänster välj:
Övrig försäljning/handdukar/bomullsfrotté

Bra Miljöval

Denna frotté är av Natur-
skyddsföreningen godkänd
som BRA MILJÖVAL!

Lappen med skötselråd är
vävd med SDR:s logga på.

*Alla medlemmar i SDR får 20% rabatt på priserna.
Porto ingår i alla priser.*

Beställning:
shop@sdrf.se eller e-handel: www.sdrf.se/sdr
Taltelefon: 0247-140 65
Fax: 0247-141 35